JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. Woensdag, 31 Julij. N°. 61.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Muntok* bij H. ORTH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... *f* 12,50.
» » » » *Java* .... » 15,—.
» » » » *Buitenbezittingen* .... » 17,50.
» » » » *Nederland* .... » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.— Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
GEORG EISINGER,
Weduwnaar van *Louisa Jacoba van den Broek*,
met
SOPHIA WILHELMINA PARÉ
Weduwe van *Jacobus von Deutsch*, in leven gepensioneerd Kapitein der Genie bij het leger in Oost-Indië.
AMSTERDAM, 10 Mei 1861. (2454)

Getrouwd:
C. SCHÄFER
en
J. R. DE VILLENEUVE.
BATAVIA, den 23 Julij 1861. (2529)

Getrouwd:
R. J. EVERTS
met
J. J. SOETERS.
SOERAKARTA, 23 Julij 1861. (2510)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. F. Daum, Walbeehm.*
Batavia, 16 Julij 1861. (2506)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. F. Walkaar*, geliefde echtgenoot van
J. H. SIMON.
CHERIBON, 21 Julij 1861. (2513)

Bevallen van een' ZOON, L. A. VAN COSEL, *Zeijdel.*
SAMARANG, 23 Julij 1861. (2507)

Bevallen van een' ZOON, de Echtgenoot van
H. WITTICH.
BATAVIA, 28 Julij 1861. (2514)

Op den 2den Junij jl. overleed te *'s Gravenhage*, na een langdurig lijden mijne geliefde Moeder, Vrouwe *G. C. Metman*, geboren *Scholten.*
P. VERHAGEN METMAN.
SAMARANG (PENAWANGAN), 24 Julij 1861.
Eenige Kennisgeve. (2509)

HOUT-VENDUTIE
op VRIJDAG, 2 AUGUSTUS, op het HEEMRADENPLEIN, door
CASSALETTE & CO.,
VAN
BALKEN,
Chinesche Doodkistplanken
en
DOLKEN, RIBBEN, PLANKEN.
(2486)

VENDUTIE
op Donderdag den 1sten Augustus,
in de Toko van de Heeren
BRANDON en Co.,
DOOR
CASSALETTE & CO.,
VAN DIVERSE
Tokogoederen,
ALS:
Laken, Tricot, Vestenstof, Witte en Gekleurde Heeren hemden, Boorden, Cols, Bretels, Heeren- en Dameskousen, Kinderkousen, Borstrokken, Onderbroeken, Gemaakte Jassen, Broeken en Vesten, Heeren Huisjaponnen, Zijden Zakdoeken, Handschoenen, Tafelkleeden, Schoenen, Regenmantels.
HOEDEN en PETTEN.
Zweepen, Stokken en Karwatsen, Knoopen, Reisnecessaires.
PARFUMERIEN, BORSTELWERK,
en eene menigte
HOUTEN en LEDEREN KOFFERS,
reiszakken, enz. en 5 extra Fraaije **Keizerlijke Kabaijen**, pas aangebragt,
benevens:
Tokokasten, Stellingen, enz., enz. (2456)

OP DE VENDUTIE
van den 1sten Augustus in het ex *Pakhuis*,
VAN
BRANDON & C°.,
zullen alsmede à tout prix worden verkocht:
ps. ms. 400 St. Extra
FRAAIJE WITTE DRILL,
van 1½ El breedte.
(2497) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE
op VRIJDAG den 2den Augustus,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van een FACTUUR MODEWAREN:
waarbij BAREGE, DAMESKLEEDEN, MANTILJES, SORTIES DE BAL, BLOEMEN, COIFFURES, STROO KINDERHOEDEN, CORSETTEN, enz.
BOTER OP DUBBELD FUST,
pas aangebragt,
MANILLA SIGAREN No. 2, GLAZEN DAKPANNEN, ECHTE ROZEN OLIJ, AMERIKAANSCHE STOELEN, BATIK en BOEGIES SARONGS.
Alsmede: (2479)
250 picols LOOD.
100 zakken GABA, voor Paardenvoeder.
80 vaten SPIJKERS.
27 kisten JAPANSCHE WAS.

OP DE VENDUTIE
van Vrijdag den 2den Augustus,
BIJ
J. SPEET.
zullen worden verkocht:
Eene fraaije Hollandsche KOE,
Twee span goed gedresseerde fraaije ZWARTE WAGENPAARDEN,
alsmede eenige **MACASSAARSCHE PAARDEN**, welke wegens tijdgebrek MAANDAG jl. niet zijn verkocht, en **Tachtig stuks** zeer fraaije extra fijne KAIN MAKASSAR. (2516)

OP DE VENDUTIE
van Vrijdag den 2den Augustus bij
J. SPEET,
zullen mede worden verkocht:
70 KANASTERS WITTE STOOM SUIKER
van de TJIASSEM en PAMANOEKAN Landen, alhier beschadigd aangebragt. (2517)

VENDUTIE
op Dingsdag 6 Augustus 1861,
à 4 pCt. Vendusalaris,
voor het Commissiehuis van
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
van eene groote partij
LIJNWADEN,
28 Balen Adr. roode GARENS No. 28.
1 Kist Effenrood KATOEN.
5 dito MADAPOLLAMS. en
1650 picols ZWEEDSCH IJZER. (2528)

OP DE VENDUTIE
van aanstaanden WOENSDAG bij
J. SPEET,
zal *à tout prix* worden verkocht:
DE GOD VICHNOU,
met twee zijner TRAWANTEN en bijbehoorende TAFEL, afkomstig uit een Balineesche Tempel en goed geconserveerd.
(2536)

VENDUTIE
op Maandag 5 Augustus 1861
à 2 pCt. Vendusalaris.
Op het Plein der Javasche-Bank
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
VAN

135 uitgezochte SANDELWOOD PAARDEN,
van af heden voor een ieder te bezigtigen. (2527)

Hout-Vendutie
op Woensdag, den 7den Augustus 1861,
OP HET
Heemradenplein,
door
JOHN PRYCE & CO. (2524)

VENDUTIE

op Maandag den 5den Augustus 1861,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & CO.,
à 4 pCt. Vendusalaris,
VAN DIVERSE

LIJNWADEN,

TIMMERMANSGEREEDSCHAPPEN, KRAMERIJEN, WAS-LUCIFERS, TAFELMESSEN en VORKEN, BRIEVENWEGERS, PRESENTEERBLADEN,

Rijtuig- en beadijveeren
met ASSEN.
Rijtuig- en Beadijlantaarns,
6 Jagtgeweeren in kistjes met waarlooze Buksloopen,
SEINVLAGGEN,
eene partij **Geschenkgoederen**, enz., enz.
(2525)

VENDUTIE

Op Donderdag den 8 Augustus 1861,
voor het Commissiehuis, van
VAN RIET & TER GOUW,
van

LIJNWADEN,

DRANKEN, PROVISIEN,
eene groote partij
SPEELGOED.
GLAS en IJZERWERK,
19 balen Roodgaren.
etc. etc. (2534)

VENDUTIE

op Woensdag den 7den Augustus 1861,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van
Engelsche Zakcompassen,
Maatrollen, Instrument Dozen, Brillen,
Echte Rozen Olie,
FRANSCHE MADAPOLLAMS van 85 El lang bij 3½ El breed, uitmuntend geschikt voor Bedde Lakens, Fijne CAMBRICKS, CHITZEN, Fraaije JACONETS, GORDIJNENGOED gebloemd en geruit aan stukken van 32 El,
BESTE BOTER op dubbeld fust,
GLAZEN DAKPANNEN,
alsmede:
een factuur
Echt gouddraad Cantilje en Pailletten,
en:
25 kisten GLAZEN STOPFLESSCHEN.
(2537)

Op Maandag, den 12 Augustus 1861, zullen de Ondergeteekenden op last van den Britschen Consul voor een der Pakhuizen aan den kleinen boom, publiek verkoopen:

het Engelsch Driemast schip
GORILLA,
groot circa 1200 gemeten tonnen, alsmede de **zeilen, touwen, restant provisien** en verdere **inventaris.**
2455) JOHN PRYCE & Co.

---

op Dingsdag den 27 Augustus 1861
ZULLEN
VAN RIET & TER GOUW,
VENDUTIE HOUDEN
ten huize van Mevrouw de Weduwe
T. LEON geb. **VRIJDAG,**
TANAH ABANG
van eenen zeer netten zoo goed als nieuwen

INBOEDEL,

waarvan bijzonder attentie verdient
1 Zwart EBBENHOUT antique Ameublement, 1 bruin met GOUD dito dito., 1 massa spek-steenen CHINEESCHE VOORWERPEN en andere ANTIQUITEITEN. (2533)

De ondergeteekenden zullen in den loop van de maand Augustus publiek verkoopen voor rekening des Boedels van wijlen den Kapitein *Ko Tjoen Kiat:*

1 **Perceel**, gelegen in de CHINEESCHE KAMP (Petekoan) Verponding No 6720.
1 **idem** KAMPONG DOERIE, 1203.
2 **idem** DJEANG BANDERA, 2160 & 2161.
1 **idem** PETAK BAROE, 2162.
1 **idem** GROOTE RIVIER, 1983.
1 **idem** AREEKS GRACHT, 1997.
1/8 gedeelte van het **perceel** te PEKAPOERAN, No. 2891.
1 **perceel** BUITEN NIEUWPOORTSTRAAT, No. 7177, (Penjarakan) met een ARAKTOESTEL en INVENTARIS.
Nadere inlichtingen te bekomen bij
(2531) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Op een nader te bepalen dag zullen op publieke Vendutie worden verkocht:
3 Nieuwe en geheel compleete,
STOOM SUIKERMOLENS.
(2526) JOHN PRYCE & Co.

EEN ZEEVARENDE
in de kracht zijns levens, die eene reis als scheepsgezagvoerder van een HOLL. SCHIP tot volkomen genoegen der Reederij gemaakt heeft, zag zich gaarne als KAPITEIN op een kusterschip geplaatst. Ook zoude hij zeer genegen zijn eenige betrekking op eene landelijke onderneming te accepteren.
Voor Informatiën gelieve men zich te wenden tot de heeren
B. KOPERSMIT & Co.
(2522) te *Batavia.*

WERKTUIGFABRIEK,

IJzer- en Koper-Gieterij,
KETELMAKERIJ, HOUTZAAGMOLEN,
EN
Depôt van Hout
van
(2115) J. B. DROSSAERS.

W. J. OLLAND

Horologiemaker, Batavia.
Reparatie van UUR- en SPEELWERKEN,
Assortiment van
Gouden- en Zilveren Horologien,
Pendules en Regulateurs.
(2278)

PILLEN CAUVIN.

Geen enkel Geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen, die de zoo bestendige oorzaken zijn van de ongesteldheden der vrouwen en van ieder die een zittend leven leiden moet.
Daar zij vooral uitstekende diensten bewijzen bij verkoudheden, aandoeningen der luchtorgen der longen, gal, enz. en bij ontstekingen en koorst, zijn zij vooral bij dit gure weer aan te prijzen.
Thans verkrijgbaar te Samarang bij
F. H. PRINGIERS,
te Soerabaija bij DE STURLER en FAGNOTTI,
Poerwakarta bij A. BEDIER en bij de Hoofddepôt-houders voor den geheelen Indischen Archipel.
(In het groot & Contant rabat)
(2501) GEBRS. BEIJNON.

Per *Metalen Kruis* ontvangen:
Groote Ossenhaas in reuzel
in BLIK, merk *Nieuwenhuijs.*
Saucijs de Bologne, in do.
do. do.

PROVISIEN IN BLIK.

Vaatjes gezouten OSSENTONGEN.
„ gerookte „
in REUZEL, merk *Nieuwenhuijs.*
(2520) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Verkoophuis.

Steeds voorhanden,
alle soorten van
Hollandsche, Fransche en Engelsche

PROVISIEN,

Beste GENUA OLIJ en gemengde ZUREN.
AMERICAANSCHE LUIJAARDSSTOELEN.
KINDERWAGENTJES,
waaronder VIS-À-VIS.
VERGULDE DAMES HAARKAMMEN en CEINTURES, fijne SPEELKAARTEN, LAMPGLAZEN, en pas ontvangen, eene menigte nieuwe ÉTAGÈRE VOORWERPEN, zeer geschikt voor CADEAUX.
(2484) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

Regtstreeks uit Parijs ontvangen
per WILLIAM SIMPSON bij
A. FOUCAULT,
voorheen RINCHON,
een groot en keurig Assortiment
DAMES MODES.
Deze goederen in te groote hoeveelheid om afzonderlijk vermeld te kunnen worden, zijn zeer aantebevelen om de verscheidenheid van keuze welke zich in dezelve bevinden, hunne fijne kwaliteit en bijzonderen smaak.
(2499)

Verwisseling Kantoor

van
J. SPEET.
Thans zijn ruim voorhanden:
Engelsche GOUDEN SOUVEREIGNS,
Australia „ Idem
Oude „ DUKATEN,
Nieuwe „ Idem
Dubbelde „ Idem
Fransche „ Stukken van 100 fc.
Zilveren Mexicaansche DOLLARS,
Spaansche PILAAR MATTEN
Alle soorten van vreemde
Gouden- en Zilveren Speciën
worden ten Kantore van den ondergeteekende verwisseld tegen Indische Courant.
(2459) J. SPEET.

HET

MAGAZIJN VAN PIANO'S

van
DUBRAY & Co.,
Noordwijk.
is ruim voorzien van eene groote verscheidenheid uitmuntende Piano's in verschillend model uit de Parijsche fabrieken, expresselijk voor het Indisch klimaat vervaardigd.
Hiervan geven zij een ernstig gemeenden waarborg en tevens de verzekering, dat zij, indien er, uithoofde van gemis aan soliditeit, het een of ander gebrek aan deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die tegen andere te verwisselen.
Piano's in Ruil en te Huur.
Stemmen van Piano's. Abonnements-prijs *f* 25.— per kwartaal. Reparatie van allerlei soorten van instrumenten.
Muziek, Instrumenten-snaren,
en eindelijk:

ONDERSCHEIDENE ORGELS.

(2330)

In commissie ontvangen:
EENE ALLERPRACHTIGSTE
Japansche Schrijftafel,
naar Europeesch model vervaardigd.
(2495) GEBRS. ROSELJE & Co.

Vrijdag-avond zes uur

ZENDINGSBIDSTOND,

Nieuwe Kerk op Pasar Baroe.

(2511)

PUIKE VATWIJN,

St. Emilion.,

à ƒ 40 per 4 dozijn.

(2519) VAN WALCHREN & VAN DORP.

Mr. Phillips,

MECHANICUS-DENTIST,

is verhuisd van het KONINGSPLEIN naar RIJSWIJK, ten huize van den Heer **Woodbury**, photograaph. Binnen eenige weken denkt hij *Samarang* en *Soerabaija* te bezoeken.

(2467)

Bij J. SPEET is te bekomen:

Fijn Sidney Bladgoud 100 Touch à ƒ 52,— per Reaal, **Fijn Sidney Goud** in Staven van 20 Reaal à ƒ 48,— per Reaal, **Koref-Stofgoud** in pakken van 5 Thail à ƒ 90,— per Thail. **Menado goud** in Staven à ƒ 40,— per Reaal.

Voor de **uitvoer naar Europa** zijn de prijzen van Sidney Bladgoud per 1/2 Kilo of 5 Nederl. oncen ƒ 935,— **Australia Goud** in Staven ƒ 920,—

(2482)

ZILVEREN KINDERBELLEN,

van ƒ 14.— ƒ 16.— ƒ 18.—

Bij

(2478) H. M. VAN DORP.

Pas ontvangen:

Puike Soer. Aardappelen,

ALLE SOORTEN VAN

PROVISIEN,

Groentens in vaatjes, Puike Manilla Sigaren No. 2.

BESTE HAMMEN.

BENEVENS

alle soorten van Inlandsche

ZUREN, EN CONFITUREN,

Makassar-olij, roode Vischjes, Stangie, enz., enz., bij

(2530) J. F. TENTEE, *Stadhuisplein.*

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

RIJSWIJK.

VAN

WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur. (2458)

In Commissie ontvangen:

Twee prachtige PIANINO'S

uit de Fabriek van SPRECHER & Co. te Zurich.

(2491) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Berigt.

L. PEBAQUÉ,

Chirurgijn Dentist,

heeft de eer het publiek van Batavia kennis te geven, dat hij met het einde dezer maand het voornemen heeft om naar Samarang en Soerabaija te vertrekken, die geenen die hem nog wenschen te raadplegen worden uitgenoodigd zich te vervoegen in het Hotel L'UNIVERS op Molenvliet.

Batavia, 6 Julij 1861. (2460)

Per *Metalen Kruis* ontvangen:

een partijtje Havana

SIGAREN.

CAZACLORES BENCUBREL	per tiende kistje	ƒ 15,—
LA LIMPIA BANDERA	„ twintigste „	„ 7,—
WILLIAM II	„ veertigste „	„ 3,—
ALEXANDER II	„ „ „	„ 3,—
UPMANN	„ tiende „	„ 12,—
WILLIAM II	„ „ „	„ 11,—
ELDORADO	„ „ „	„ 10,—
PRINCE HENRY	„ „ „	„ 9,—
PUNTUALIDAD	„ „ „	„ 8,—

(2521) VAN WALCHREN & VAN DORP.

VERKOOPHUIS.

Per de *Nederland* kapitein Hoekstra direct van den Rhijn ontvangen:

DELICIEUSE RHIJNWIJNEN,

zoo als:

BRAUNEBERGER MOSEL.
MARCOBRUNNER.
HOCHHEIMER.
RUDESHEIMER BERG.
STEINWIJN (Bocksbeutel).
JOHANNESBERGER SCHLOSS CABINET.

Allen van het in Duitschland zoo gunstig bekende merk **DILTHAIJ SAHL & Co.**

(2485) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

BRANDON & CO.,

geven bij deze kennis, dat hun

MAGAZIJN,

in de stad verplaatst is,

aan de overzijde naast de Javasche Bank. (2532)

Ancienne Maison Rinchon.

A. FOUCAULT,

Vient de recevoir de Paris par le *William Simpson*:

un très grand choix de

NOUVEAUTÉS,

contenant tous les articles nécessaires pour TOILETTE DE DAME. Le bon goût et la qualité supérieure de ces articles ne laissent rien à désirer. (2500)

Per *William Simpson* van Londen ontvangen:

Een factuur beste kwaliteit

PROVISIEN,

bestaande uit:

Puike HAMMEN, SPEK (bacon) en KAZEN.

Een partij prachtige Heeren

SCHOENEN,

Heeren en Dames GLACE HANDSCHOENEN.

en OVERLANDMAIL KOFFERS.

(2490) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

De Ondergeteekende met 1 Augustus a. s. het

Scheepsbouw-Etablissement

alhier van de Heeren ***J. Lloyd & Co.*** overnemende en voornemens zijnde de zaken onder dezelfde firma te continueren, neemt de vrijheid zich bij alle Scheepsreeders en Gezagvoerders aan te bevelen.

De aanwezige kielligters en eene steeds ruime voorraad van alle soorten van Materialen en waarlooze artikelen zullen hem in staat stellen aan alle aanvragen met spoed te voldoen.

D. H. KRAMER.

Soerabaija, 25 Julij 1861. (2512)

Onder dankbetuiging voor de vriendelijke en in alle opzigten uitmuntende behandeling aan boord van het barkschip ***DINA*** genoten, bevelen de Passagiers van genoemden bodem den Gezagvoerder ***M. Rademakers*** aan ieder voor de terugreis naar Nederland. (2525)

VERHUIZING.

De Ondergeteekende,

Vroedmeesteresse,

vroeger woonachtig op **MOLENVLIET**, is verhuisd naar

Passer Baroe,

Kerklaan, nabij de Nieuwe Kerk.

J. GROENEVELD,

(2496) Geboren *Derksema.*

Verloren

van het HOTEL DES INDES naar de STAD ***een geel lederen Portefeuille.***

De vinder wordt verzocht, dezelve desverkiezende tegen belooning, terug te bezorgen aan het bureau

(2515) JAVA-BODE.

Wordt gevraagd

EEN MACHINIST,

tevens Suikerkooker.

Adres Th. LUCASSEN, Suikerfabriek Kemanglen, Residentie Tagal. *Brieven Franco.* (2470)

WORDT GEVRAAGD:

in de binnenlanden van Samarang,

eene Bonne,

geschiktheid bezittende om met eenige jonge kinderen om te gaan.

Inclinerenden gelieven zich te adresseren met franco Brieven, onder Lett. O., bij *Uitgevers dezes.* (2508)

TE KOOP:

BANKACTIEN.

(2503) J. SPEET.

TE KOOP of TE HUUR

Een Pakhuis,

vroeger geoccupeerd door de firma

FELDKAMP, MISPELBLOM & CO.

Te bevragen bij

(2468) MACLAINE, WATSON & Co.

TE HUUR **EEN HUIS** gelegen in Gang Scott.

Te bevragen bij

(2498) L. PLATON & Co.

TE HUUR **EEN HUIS met Kamers,** op den weg naar TANAH-ABANG.

Te bevragen bij

(2487) LANGE & Co.

TE KOOP

eene vertikale Hoogdruk

STOOMMACHINE

van 16 Paardenkracht

SUIKERRIETMOLEN,

uit de *fabriek* van de zoo gunstig bekend staand. firma **Fawcett, Preston & Co.**, *Liverpool*, onlangs aangebragt per „***Seaforth***", waarvan de afmetingen zijn als volgt:

DIAMETER DER CIJLINDER, 26 Eng. duimen,
LENGTE „ „ 54 „ „
DIAMETER der Cijlinder (Stoommachine), 14 Eng. dm.
LENGTE „ Slag van „ 42 „ „
DIAMETER „ Stoomketel, 5 Eng. voeten,
LENGTE „ „ 14 „ „

Een waarloos stel SPOORWIELEN, voor de ROLLEN, alsmede:

twee overkompleete KOPPELBOSSEN, voor de zoogenaamde „**double gearing**" aanwezig.

Deze Machine van de fraaiste Constructie en hechtste bewerking, wordt door de ondergeteekenden gegaranddeerd.

(2461) MORGAN, MELBOURN & Co.

Nederlandsch-Indische ZEE-EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

In de Algemeene Vergadering van Deelhebbers, gehouden op den 26sten Julij 1861, is het dividend voor het **Tiende Boekjaar**, van 1 Julij 1860 tot Ultimo Junij 1861, bepaald **op 35 pCt.** of **ƒ 175.—** per AANDEEL, waarover dagelijks ten kantore der Maatschappij kan worden beschikt.

Namens het Bestuur van voornoemde Maatschappij:
P. TIEDEMAN Junior, *Directeur.*
F. H. TIEDEMAN, waarnd. id.

(2474)

NEDERLANDSCH INDISCHE Escompto-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat tot nadere kennisgave **GELDEN IN DEPOSITO** zullen worden aangenomen op de volgende Rente Basis:

bij 14 dagen opzegging tot $4^1/_2$ pCt. 's jaars.

Op 3	maanden vast	"	5	" "
" 6	"	"	$5^1/_2$	" "
" 12	"	"	6	" "

Namens het Algemeen Bestuur,
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
(2471) *Directeuren.*

Nederlandsch-Indische ZEE- & BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

Genoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekering tegen schade door

BRAND

te veroorzaken, hetzij op **Suiker-, Koffij-, Thee-** of andere **Etablissementen** en **Inventaris**, als op **Woonhuizen**, alsmede **Inboedel** en **Meubilair**, waarvan de premie bedraagt tusschen 25 en 75 cents 's jaars voor iedere verzekerde ƒ 100,—, afhankelijk van den stand van het perceel en zijne belendingen.

Namens het Bestuur:
P. TIEDEMAN, Jun., *Direkteur.*
F. H. TIEDEMAN, *wd.*

Agenten op Java:
FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*
B. KOTERSMIT & Co., te *Samarang,*
SAPORTAS & Co., *Cheribon.* (2276)

Daartoe aangezocht, bestaat bij ondergeteekenden het voornemen alhier op te rigten

Eene Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij,

met een Maatschappelijk Kapitaal van **ƒ 3.000.000.—**

verdeeld in 600 Aandeelen ieder groot ƒ 5000, waarop te storten 10 pCt. ƒ 500, per Aandeel, welke naam nader zal worden bepaald, en waarvan zullen zijn Commissarissen de heeren W. SUERMONDT Wz., F. W. HEINEKEN, D. T. PRYCE, Directeuren de ondergeteekenden.

Het grootste gedeelte der actiën is geplaatst en worden degenen die in deze Maatschappij verder AANDEELEN wenschen te nemen verzocht zich eenigzints spoedig te adresseeren ten kantore van

G. SUERMONDT.
(2472) P. A. VAN BERESTEIJN.

INLEIDING TOT DE KENNIS VAN DEN ISLAM,

ook met betrekking tot den **INDISCHEN ARCHIPEL,**
door
G. K. NIEMANN.

Wordt uitgegeven door M. WIJT & ZONEN, te Rotterdam.
Prijs voor Nederland ƒ 4.50. (2469)

Door de Directie der Javasche Bank is de rente gewijzigd als volgt:

DISCONTO VAN PARTICULIERE ACCEPTATIEN 8 pCt.
VENDU-ACCEPTATIEN VAN Batavia, Samarang en Soerabaija 7 pCt.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(2473) H. ROCHUSSEN.
Batavia, den 26 Julij 1861.

De trekking der Loterij is **UITGESTELD** tot 18 Augustus aanstaande, ter voorkoming van vertraging wordt beleefd verzocht de onbetaalde loten voor dien tijd te voldoen.

(2476) J KLEIJKAMP, qq.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.
ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Etablissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . $1/_{2}$ % 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . $^3/_4$ % »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machinerieën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. $^3/_4$ %

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . 1 % »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . $1^1/_2$ % »

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . $1^1/_2$ % »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(2529) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

NORTHERN ASSURANCE COMPANY,

gevestigd te LONDON sedert 1836.

Brand- en Levensverzekering.

KAPITAAL GROOT **1,295,760** PONDEN STERLING.

De Ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor Java en de omliggende Nederlandsche Bezittingen, gaan steeds voort met het sluiten van Polissen van Assurantie op de meest billijke en voordeelige voorwaarden op WOONHUIZEN, met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(2274) MORGAN, MELBOURN & Co.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Zijn een onfeilbaar geneesmiddel voor schurft en alle andere huidziekten. De loomheid, de vermoeienis en de neerslagtigheid des geestes, die de lijders aan huid ziekten gewoonlijk ondervinden, verdwijnen spoedig door het gebruik van de zalf en pillen van Holloway. De doelmatigheid van dit geneesmiddel is zonder weêrga, namelijk in boven genoemde gevallen; en in plaatsen, waar deze ziekten menigvuldig zijn, baren de genezingen verwondering.

Doosjes Pillen à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 5.— ƒ 5.—.

Te Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
» Soeracarta	» W. Veldman.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Salatiga	» F. Kruithoffer.
» Tagal	» Wed. Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok en Co. (2504)
» Samarang	» H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co.

Boekhandel van H. M. VAN DORP, *Batavia.*

JOHNSTON. The physical Atlas of natural Phaenomena ƒ 120,—.
The ENGENEERS and MACHINIST'S ASSISTANT, a series of planes, sections and elevations of stationary, marine and locomotive Engines, waterwheels, spinning machines, tools, etc., etc. with detailed descriptions, 1 vol. in 4o. met atlas van 138 platen ƒ 100,—.
BOURNE. A treatise on the Steam-Engine in its application to mines, mills, steam navigation and railways, with plates and engravings on wood ƒ 25.
BECKER'S Strassen und Eisenbahnbau mit Atlas „ 30.
„ Brückenbau mit Atlas ƒ 25,—.
„ Wasserbau do. „ 20,—.
ROYLE. On the culture and commerce of Cotton in India and elsewhere ƒ 20,—.
URE. A Dictionary of arts, manufactures and mines, 2 vol. ƒ 60,—.
SCHLEIDEN. Die Pflanze und ihr leben ƒ 10,—
KOLACZEK. Lehrbuch der Botanik ƒ 12,—
Vestiges of the natural history of the creation ƒ 20.
(2488)

Boekhandel G. KOLFF en Co., te Batavia. NIEUWE GENEESKUNDIGE BOEKWERKEN.

OVERBEEK. Mercur und Syphilis. . .	ƒ 6
MORITZ MEIJER. Die Electricität und Anwendung auf practische Medicin. .	„ 7
VIERORDT. Grundriss Physiologie des Menschen. . . .	„ 8
GERHARDT. Lehrbuch der Kinderkrankheiten.	„ 8
STROMEIJER. Maximen der Kriegsheilkunst, 2 Aufl.	„ 13,—
HIJRTL. Handbuch der Practische Zergliederungskunst.	„ 12,—
HERBERT. Klinische Memoranda. . .	„ 7,—
HEGGE ZIJNEN. De Ambulance. . .	„ 4,—
SCHROFF. Leerboek der Pharmacologie.	„ 9,—
MICHAELIS. Compendium Leer-Syphilis.	„ 6,—

Voorts voorhanden:

WUNDERLICH. Handbuch Pathalogie Therapie, 5 dln., geb.	ƒ 35,—
HIJRTL. Leerboek der Ontleedkunde. . .	„ 12,—
MOST. Encyclopedisch Woordenboek der Genees-, Heel- en Verloskunde, 7 dln.	„ 25,—

(2489)

Ontvangen:
Een klein partijtje *zeer doelmatige en goedkoope* **KANTOOR- EN BUREAU INKTSTELLEN**, van **ƒ 4,—** tot **ƒ 35,—**
BLOTTING CASES, ELASTIC BANDS, etc.
(2518) H. M. VAN DORP.

American *adhesive* ENVELOPES,

per Thousand **20** *Roepies.*
(2462) H. M. VAN DORP.

Boekhandel van H. M. VAN DORP *te Batavia.*

Elgin's Mission to China and Japan . .	ƒ 14.—
The Englishman in China	„ 10.—
Hoffmeister's Travels in Ceylon . . .	„ 6.—
General's Rose and Stuarts Indian Campaings	„ 8.—
Motley, The rise of the Dutch republic, 3 vol.	„ 15.—
Lang, Wanderings in India	„ 6.—
The History of British settlements in India	„ 5.—
Cornwallis, Two Journey's to Japan, 2 vol.	„ 15.—
Taylor, A visit to India, China and Japan	„ 4.—
Japan, Opened	„ 4.—
Tronson, Personal narrative of a voyage to Japan Kamschatka, Siberia, Tartary and various parts of coast of China, with charts and views	„ 15.—
Wal Yang Zin, Eight months' Journal kept on board one of Her Majesty's sloops of war during visits to Coochoo, Japan and Poocoo	„ 6.—
Heine, Japan und seine Bewohner . . .	„ 6.—
Noldeke, Geschichte des Qorans . . .	„ 6.—
Hill, Travels in Peru and Mexico, 2 vol. .	„ 15.—

(2535)

DE INDISCHE STAATSBLADEN, (Compleet.) NOMAN-EDITIE.

1816 t/m 1845 in linnen band ƒ 30,—
1846 » 1855 » Idem » 30,—
1856 » 1859 per jaargang » 5,—
1860 wordt eerstdaags verwacht te Batavia bij
(2561) G. KOLFF & Co.

STOOMBOOT OENARANG.

De vertrekdagen dezer Stoomboot zijn voor de maand **Augustus, bepaald als volgt:**

van Batavia naar Samarang
den 3den en 18den,
„ *Samarang naar Soerabaija*
den 6den en 21sten,
„ *Soerabaija naar Samarang*
den 10den en 25sten,
„ *Samarang naar Batavia*
den 12den en 27sten,
telkens des morgens ten 8 ure.
Nadere Informatien bij
de Agenten,
(2505) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 31 Julij 1861, N°. 61.

STOOMBOOT

Palembang Pakket.

Het vertrek dezer Boot gedurende de maand AUGUSTUS is bepaald:

Van BATAVIA naar CHERIBON den 2den en 27sten.
" Idem " PALEMBANG den 7den.
" Idem " LAMPONGS (TELOKBETONG) den 21sten.

De Agenten
BUIJS, JACOBSEN & Co.

20 Julij 1861. 2463)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten,

Nadere inlichtingen te bekomen bij
W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang.*

(2464)

Vracht en passage

NAAR

SOERABAIJA,

wordt aangeboden met het Nederl. Barkschip

HERCULES,

Kapt. J. T. DETERING.

Deze bodem zal in den loop der volgende week derwaarts vertrekken.

Nadere informatiën bij
de Agenten,
(2483) PAINE, STRICKER & Co.

Vrijheid van Drukpers in Nederlandsch-Indie.

> Het zou een lafhartig pligtverzuim van Sir CHARLES METKALFE geweest zijn, wanneer hij de volle magt der regering in handen hebbende, en innig overtuigd als hij was, gegrond op eene langdurige persoonlijke ondervinding, dat eene vrije drukpers eene goede en weldadige instelling voor Britsch-Indie zou zijn, voor de verantwoordelijkheid, om aan die overtuiging uitvoering te geven, was teruggedeinsd.
>
> C. E. TREVELYAN's *Rapport aan het Hooger Huis* in 1853.

Op den 31 December 1859 spraken wij, onder den indruk der drukpers vervolging, die den 4den Januarij daarop met eene veroordeeling besloten werd, openlijk den wensch uit, dat de drukpers weldra mogt worden verlost van de banden, welke hare onbeperkte vrijheid belemmerden.

Bijna twee jaren zijn sedert deze veroordeeling voorbij gegaan, en thans eerst wordt ter regeling dezer stoffe eene wetsvoordragt toegezegd, waarvan de behoefte reeds destijds in de kamer was erkend en uitgesproken.

Naardien men alle reden heeft om te verwachten dat deze toezegging eerlang door de voordragt-zelve zal worden achtervolgd, zoude eene statistiek der Nederlandsch-Indische drukpers, maar vooral der dagbladpers, te weten, eene statistiek van het getal lezers en van het gelezene, inderdaad eene eigenaardige waarde hebben.

Alle onze pogingen echter ter erlanging der daartoe betrekkelijke cijfers zijn afgestuit op de talrijke bezwaren, welke aan de verzameling van statistieke opgaven vooral in Indie eigenaardig verbonden zijn, waaronder de officiele geheimhouding en de onstelselmatige contrôle van de betrekkelijke takken van beheer en administratie als de gewigtigste behooren genoemd e worden. Uit de van elders bijeengezamelde opgaven is het onmogelijk met eenige juistheid over de ontwikkeling en tegenwoordige uitbreiding der Journalistiek een oordeel uit te spreken.

Wij zouden deze statistiek in twee rubrieken wenschen te verdeelen en tot de eerste brengen alle *van buiten* aangevoerde dagbladlectuur; tot bepaling van dit gedeelte ontbreken ons zelfs de allereerste gegevens. Dat zij echter in gehalte goed, en in getal aanzienlijk is, en van jaar tot jaar toeneemt, mag men veilig aannemen.

Tot de tweede rubriek brengen wij de dagbladen *binnen* Nederlandsch-Indie gedrukt en verspreid; de tijdschriften, zoomede de officiele courant, laten wij hier buiten bespreking.

Zij zijn elf in getal, en strekken uitsluitend als organen der openbaarheid voor de Europesche bevolking. Volgens het laatste regeringsverslag bedraagt het getal van dezen, en der met hen gelijkgestelden ± 20,000, ongerekend het leger; voegt men hierbij een getal van 5000 voor de officieren en manschappen welke lezen, hetgeen zeker ruim genoeg is, dan vertegenwoordigt het cijfer van 25000 het Europeesch element in Indie. Door elkander gerekend kan men het aantal inteekenaren op ieder dagblad op 500 stellen, zoodat het gezamenlijk getal abonnés 5500 bedragen zal of 20 % van het getal Europeanen.

De statistieke opgaven der Journalistiek in Britsch-Indie welke wij ter onzer beschikking hadden [1]) zijn mede onvolledig en onvoldoende.

De *van buiten* aangebragte dagbladen worden aldaar bij de posterijen met de *binnenlandsche* vermengd, waardoor de onderscheiding in *binnen-* en *buitenlandsche* dagbladen onmogelijk is gemaakt.

Het gezamenlijk getal vervoerde dagbladen bedroeg in

1854—55 . . .	1.516,644.
1855—56 . . .	2.921,424.
1856—57 . . .	3.455,800.
1858—59 . . .	6.025,976.
1859—60 . . .	5.883,976.

Het getal der in Britsch-Indie verschijnende dagbladen bedraagt volgens opgave 51, met een gezamenlijk getal van 26.000 inteekenaren, dat is derhalve voor ieder dagblad dooreen 500 abonnés, of 50 % van het getal Europeanen.

Wij kennen aan de medegedeelde cijfers geene streng wetenschappelijke waarde toe; en hare mededeeling geschiedde meer ter aanduiding, dan ter aanvulling eener leemte in onze statistiek.

Wij zullen ons derhalve onthouden uit deze cijfers besluiten te trekken, waartoe statistieke opgaven zoo geredelijk aanleiding geven; dit alleen kan men als zeker aannemen, dat het lezend publiek in Indie, *in cijfers uitgedrukt*, uiterst gering is.

Dat deze echter geen maatstaf opleveren ter beoordeeling van het meerder of minder gewigt eener drukperswet, en dat derhalve in Indie dezelfde gegevens niet tot dezelfde besluiten regtigen als in Europa, hopen wij aanstonds aan te wijzen.

Het zoude onbescheiden zijn omtrent de aanstaande wetsvoordragt op de drukpers ongunstig gestemd te wezen; echter mogen wij ons niet ontveinzen dat wij haar in geen liberalen geest verwachten.

De Minister welke haar aan de Wetgevende kamer zal voorstellen, heeft de verklaring van het programma tot de zijne gemaakt, »dat er behoefte is aan eene wet op de drukpers, ook met het doel om de uitspattingen daarvan te keeren; vooral in het belang van Indie zelf, want groote onheilen zouden te wachten staan, indien sommige denkbeelden die daar op den voorgrond beginnen te treden verder wortel schoten. Daartegen te waken is een allereerste pligt der Regering."

En tijdens de jongste discussien in de Eerste Kamer heeft de Minister de verklaring afgelegd, dat de coërcieve bepalingen op de openbaarmaking van Gouvernements-stukken bij de intrekking van het Besluit van Januarij 1854 in de drukperswet zouden worden opgenomen.

In het voorbijgaan zij hier aangemerkt dat de beide onderwerpen niet het allergeringste met elkander gemeen hebben, en hunne gelijktijdige opname en behandeling in *dezelfde* wet tot het allerafschuwelijkst dwangstelsel moet aanleiding geven.

Hoe kan een uitgever of Courantier weten, of hij door de plaatsing van een ingezonden bijdrage een Gouvernements stuk openbaar maakt? Kan hij daarvoor strafbaar gesteld worden? En zoo niet, wat baat dan de opname van het Besluit van Januarij 1854 in de aanstaande drukperswet?

Dit alles belooft niet veel vrijzinnigs op het gebied der openbaarheid, en regtvaardigt de vrees, dat de Regering bij hare aanstaande wetsvoordragt wederom de vraag zal in discussie brengen of vrijheid van drukpers in Indië mogelijk is; eene discussie welke met het oog op hare toestemmende beantwoording in artikel 110 van het Regerings-Reglement ongrondwettig wezen zou.

Op ons heeft het woord »drukperswet" altijd den indruk gemaakt alsof men sprak van eene Spreekwet en Hoorwet, en wij zijn dan ook van meening dat eene Regering, wel verre van het als een allereerste pligt te achten tegen de verspreiding van *sommige* (welke?) denkbeelden te waken, het zich als een eerste pligt kan rekenen, de openbare gedachte-uiting den vrijen teugel te laten.

Doch genoeg over eene waarheid welke door geen verstandig man meer betwijfeld wordt.

Ook de bewering dat de drukpers kwaad sticht, kunnen wij als een uitgeput argument met stilzwijgen voorbij gaan.

Het komt ons voor dat bij de wettelijke regeling der drukpers in Indië het niet de vraag kan zijn of eene illiberale wet wenschelijk, waar alleenlijk of zij mogelijk is?

En hierbij hebben wij geenszins het oog op de toezegging van art. 110 Regerings-Reglement.

Wij beantwoorden de vraag ontkennend.

Moge ook al het lezend en schrijvend gedeelte der Europeanen in Indië uiterst gering zijn, en in Europa de meening schijnbaar regtvaardigen, dat het gemakkelijk valt zulk een kleine hoop, zonder wezenlijk bezwaar of gevaar in de uiting en mededeeling van denkbeelden te belemmeren, bij eene nadere beschouwing zal men spoedig tot geheel andere gedachten komen.

Ook hier, gelijk in zoo menig ander opzigt, ontbreekt elk punt van gelijkstelling tusschen Europesche en Indische toestanden.

Het grootste gedeelte der Europesche bevolking in Indië bestaat uit eene klasse welke in Europa tot de beschaafdste standen der maatschappij gerekend wordt; deze allen zijn geheel doordrongen en groot gebragt in de denkbeelden der westersche beschaving; hunne behoefte naar geestelijk voedsel en hun verlangen naar vrije gedachte-uiting neemt toe, naarmate zij verder verwijderd zijn van de bron, waaruit zij hunne beschaving geput hebben.

Reeds deze overweging maakt de belemmering der drukpers onmogelijk.

Maar er is meer. Ditzelfde onbeduidend getal lezers en schrijvers zijn *de éénigen, door wier geestelijken arbeid de Colonie bestuurd en voor Nederland behouden wordt;* en men moet willens blind zijn om te ontkennen, dat de wijze waarop Indië geregeerd en behouden zal worden, uitsluitend afhankelijk is van de geestelijke stemming, waarin de beschaafde Europeaan in Indië verkeert.

Hij heeft *behoefte* aan onbelemmerde vrijheid, gelijk hij behoefte heeft aan levenslucht; weigering om aan deze behoefte, aan dat verlangen te voldoen, kan slechts verbittering baren en de zoo noodige geestelijke veerkracht verlammen. De gevolgen kunnen niet anders dan treurig wezen.

Daarom mag men zich overtuigd houden dat de vrijheid van drukpers als een levenselement voor het duurzaam welzijn van Nederland en zijne Colonie dringend gevorderd wordt.

Men sluite toch in 's Hemels naam het oor voor de dwaasheid der beweringen dat de drukpers in Indië kwaad sticht.

Eene illiberale drukperswet voor Indië zoude zijn ongrondwettig en onstaatkundig — het zoude zijn de gevoeligste slag aan het duurzaam welzijn van Nederland toegebragt.

B.

[1]) Friend of India 30 Mei 1861.

CORRIGENDA.

Ter correctie der becijfering voorkomende in ons laatste artikel "Vrijzinnige handelspolitiek, dient dat de berekende Regten ad £ 925. geslagen zijn over den factuursprijs der 3000 picols suiker ten bedrage van ƒ 47.250. en die ad £ 1120. evenzoo over den factuursprijs der 1000 pikols koffij ten bedrage van ƒ 56.000.

Java, or, how to manage a colony.

(*Uit: The Times 22 May*).

(*Vervolg.*)

Wel verre dat het Nederlandsche Gouvernement deze en andere belangrijke resultaten zijner staatkunde wenscht te verbergen, geeft het jaarlijks een Koloniaal Verslag uit (*Parliamentary Bluebook*), dat Holland

meer inlichtingen geeft dan wij van Indie verkrijgen. 't Is waar dat het Gouvernement op Java een wakend oog op de drukpers houdt, zoodat sommige zijner gebreken of verkeerdheden misschien verborgen blijven, maar, wel verre van ook hierin geheimzinnigheid te willen, is zijn eenige wijze van geheimhouding de openbaarmaking in 't *Hollandsch*. In den eigentlijken zin des woords bestaat er geen monopolie, uitgezonderd evenals in Britsch-Indie van opium en zout, en nog van een ander artikel: *gambier*. De groote opbrengst der gouvernementsgronden (*Crownlands*) en het regt van die voortbrengselen uit te voeren, dat aan de Nederlandsche Handelmaatschappij is afgestaan, hebben er toe bijgedragen een tegenovergestelde meening te handhaven. Er bestaat zeker geen monopolie van den specerijhandel, maar specerijen worden in den handel zoo slecht betaald dat hare cultuur alleen op de gouvernementsgronden gedreven wordt, waardoor zij inderdaad alleen worden uitgevoerd voor rekening van het hollandsche gouvernement. In vergelijking met de Hollanders zijn de vreemdelingen aan moeijelijkheden onderworpen, en er worden ontegenzeggelijk hooge differentieele en beschermende regten geheven. De zendelingen staan onder gestrenge kontrôle, terwijl de inlanders in de binnenlanden van Europesche opvoeding afkeerig en verzekerd zijn tegen de werkzaamheden der zendelingen. Slechts zendelingen en vreemdelingen worden getroffen door de veiligheids bepalingen en het stelsel van paspoorten en policie, maar er bestaat niet de minste schijn van tyrannie volgens ieders oordeel, behalve volgens dat van eenige jonge Hollanders, de waarde van wier oordeel de heer Money niet zeer hoog schatte, daar zij te gelijker tijd wenschten terug te keeren onder het Engelsch bestuur, op de niet zeer vleijende gronden, dat onze vrije en liberale staatkunde op eenmaal de gouvernementsgronden zou veranderen in particuliere eigendommen, de inlandsche grooten van al hun magt zou berooven, en dat ieder Europeaan zou worden toegestaan als hij verkoos om met de landbouwers te contracteren, in plaats van zooals thans despotisch beperkt te zijn tot zulke middelen om geld te maken als niet schadelijk voor den Inlander zijn.

De waarde der bezitting van het Hollandsche Gouvernement werd zoodanig door het kultuurstelsel verhoogd, dat zij thans een batig saldo van $5^1/_2$ millioen £ (ƒ 42 millioen) afwerpt, welke som het verschil voorstelt tusschen den prijs waarvoor de produkten op Java aan 't Gouvernement worden geleverd, als terugbetaling van voorschotten en de inkomsten van Oost-Indie in Holland, en den prijs door den Europeschen verbruiker voor 't zelfde product betaald. 't Is dus de Europesche consument die het batig saldo aan Holland betaalt; in de rij van transactien hierachter beschreven, ofschoon, wat de productive kracht der inboorlingen betreft, de bruto opbrengsten hoog zijn in vergelijking met Britsch-Indie. Op Java bedraagt deze belasting 16 s. 6 d. (ƒ 9,90), waarbij slechts 1 s. $1^1/_2$ d. (ƒ 0,67$^1/_2$) landrente, terwijl zij in Britsch-Indie maar ongeveer 5 s. $0^1/_4$ d. (ƒ 3,01$^1/_2$) bedraagt, waarvan 2 s. $8^1/_4$ d. (ƒ 1,61$^1/_2$) direct van den grond wordt geworden. Indien wij den stelselmatigen afkeer der Regering tegen de bekeering der Mohamedanen tot Christenen buiten beschouwing laten, dan worden deze groote Indische baten zonder bedenkelijk nadeel voor de bevolking door Nederland getrokken. De Europeaan heeft ruimschoots gelegenheid om zijn kapitaal en verstand te bezigen, terwijl de vooroordeelen des inboorlings worden ontzien, zijn ideaal van magt en stand verwezenlijkt en alles aldus dienstbaar gemaakt aan den staat. Het toegeven aan de neigingen der verschillende rassen, overeenkomstig hun oorspronkelijken aanleg — winst voor den Europeaan, magt voor de inboorlingen, — voorkomen botsing van belangen, — terwijl gedurige voordeelen voor de landbouwers medewerking en goeden geest onder hen bevestigen. Zulk een uitkomst van regeerkunst is een wonder onzer eeuw en de wijze waarop zij wordt verkregen van groot belang voor Britsch-Indie. Deze mededeelingen heeft de heer Money bekomen van de beste Hollandsche bewindhebbers op het eiland, en zij kunnen niet missen de opmerkzaamheid van elken welopgevoeden Engelschman tot zich te trekken.

Vóór de verovering door de Engelschen in 1811 was de staatkunde der Hollanders een monopolie van handel en productie, zooals zij door Sir Stamford Raffles in zijne »*History of Java*," en door Crawfurd in zijne »*History of the Indian Archipelago*" beschreven wordt. Deze staatkunde leidde tot den trapsgewijzen ondergang der Nederlandsche Oostindische Compagnie, tot onderdrukking en ellende onder de inlanders, en tot aanhoudend volksverloop, tot aan de inbezitneming van het eiland door de Engelschen van 1811 tot 1816, toen eenige veranderingen werden ingevoerd waarvan enkelen gunstig werkten. Sommige dezer veranderingen werden bij de herstelling van het Hollandsch gezag in 1816 geheel opgeheven. Zoo hadden de Engelschen het Britsch-Indisch ryotwarree-systeem ingevoerd, en de onmiddelijke gouvernementsgronden in particuliere landerijen, met eigendomsregten, evenwel onderworpen aan grondbelasting en de verpligting van executie wegens achterstallige landrente of privaatschulden, 't welk door de Nederlanders een miskenning van het Oostersche karakter werd geacht en daarom verworpen.

Aannemende dat wij bij ons bestuur op een dwaalbegrip gebouwd hadden, omdat niet elk mensch even als gelijkelijk voor onafhankelijkheid geschikt is, was het gelukkig dat ons regeringsstelsel niet op het zemindarsysteem gegrond werd, want hadden wij de hoofden en de ontvangers der belastingen vervormd in landeigenaars, dan zouden de Nederlanders het niet zoo gemakkelijk hebben gevonden om tot de oorspronkelijke inlandsche gewoonten terug te keeren. De Hollanders waren in staat het ryotwarree-stelsel op te heffen 't welk zij zagen dat het land te gronde rigtte, en de landrenten te verlagen, zoolang de onbeloonde arbeid toenam, die de inboorling verpligt was voor het gouvernement te verrigten, en door verschillende andere bepalingen die wij niet in bijzonderheden kunnen nagaan, gingen zij den woeker tegen, moedigden de omzetting van Europeesch kapitaal aan, beletten het stelsel van opkooping, en deden daardoor de opbrengst van Java aanmerkelijk stijgen. Maar van 1824 tot 1833 was er toch steeds een jaarlijksch tekort, en de Regering scheen in verval te geraken, totdat generaal van den Bosch het tooneel betrad, door wien, zegt de heer Money, „het God behaagde tot welzijn eener lijdende bevolking, den koning van Nederland vertrouwen in te boezemen."

Generaal van den Bosch werd belast met het uitvoeren van plannen om de inkomsten van Java aanzienlijk te doen stijgen, door middel van *cultuur contracten*, op vrijzinnige beginselen berustende, met aanzienlijke rentelooze voorschotten uit 's lands kas aan europesche bewoners van Java. Zijn ontwerp eischte van de bewoners der gouvernementsgronden een gedeelte dier gronden te beplanten welke niet noodig was voor de teelt van rijst voor hun eigen onderhoud, en zulks met koloniale producten die in Europa gevraagd waren en het best op den bodem tierden. Hij stelde voor om de voordeelen van deze meer waardehebbende voortbrengselen te verdeelen tusschen den planter, den verwerker en het gouvernement, zoodanig dat de twee eersten het grootste aandeel bekwamen, terwijl der Regering slechts een klein direct voordeel op het product verbleef, behalve de groote indirecte voordeelen die zij zeker zou trekken van den voorspoed der bewoners van Java. Met andere woorden, zijn stelsel was gegrond op het vermogen om de belangen van alle standen gelijkelijk te bevorderen, voordeelen te verzekeren aan den landman en het nieuwe cultuurstelsel aannemelijk te maken, voordeelen voor den contractant om zijne onderneming aan te moedigen, percenten aan de ambtenaren om zeker te zijn van hunne medewerking, aanmoediging voor de dessa's om verzekerd te wezen van zorgvuldige bebouwing, en verbetering van de wijze van betaling der belastingen, om de opbrengsten in andere opzigten te doen stijgen. Van den Bosch verliet Nederland in 1830 met een aantal jonge Hollanders, die vertrouwen stelden in zijne plannen en berekend waren om ze met ijver en kracht te bevorderen.

Het voorschot op het bouwen van fabrieken was het *primum mobile* van het geheele stelsel en ieder contractant bekwam een voorschot van ongeveer ƒ 168,000, met oogmerk om zijne fabriek op te rigten en tevens te voorzien in het onderhoud zijns gezins. Dit bouwvoorschot werd *renteloos* voor twaalf jaren verstrekt, maar was betaalbaar in gedeelten van $^1/_{12}$ in het derde en ieder volgend jaar. De contractant moest onder toezigt van het gouvernement zijn molen bouwen, er water als beweegkracht bij aanbrengen, en geschikte werktuigen koopen en uit Europa ontbieden. De eerste twee jaren had hij een voldoend aantal arbeiders in heerendienst ter zijner beschikking. Timmerhout en andere materialen kon hij kosteloos van de gouvernementsgronden bekomen. Zijn machines werden vrij van regten ingevoerd en zijn algemeen toezigt werd gemakkelijk gemaakt door het kosteloos gebruik van gouvernementspostpaarden. De Directie van Cultures stond hem bij in het bekomen van machinerie uit Europa, gaf den contractanten raad en inlichtingen, voorzag hen van de beste werken betrekkelijk hunne verschillende aanplantingen, en bezigde ieders bouwvoorschot op vrijzinnige wijze ter vervaardiging zijns molens gelijk de contractant en het toeziend bewind verzochten.

(*Slot volgt.*)

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Betreffende de werking der Ned. Ind. Levensverzekering en Lijfrente Maatschappij is mede te deelen, dat op ult. Julij 1861 bedroeg:

Totaal bedrag Levensverzekeringen		ƒ 1,575,700.—.
» ontvangen contributien en stortingen		» 267,984.45.
» jaarlijksche »	» stortingen	» 121,421.88.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 27 TOT 30 JULIJ 1861.

MARINE-HOTEL. J. Schlosser, van Buitenzorg. — de Groot, van Idem. — Lapidoth, van Nederland. — V. Muijden, van Idem. — Oepkes, van Idem. — Spiegelberg, van Idem. — Sepkes, van Idem. — van Geims en familie, van Cheribon. — Andreas en familie, van Tjomas.

HOTEL DER NEDERLANDEN. H. A. van Eijbergen en echtgenoot, van Buitenzorg. — Ludeking, echtgenoot en vier kinderen, van Idem. — de Vassij, echtgenoot en twee kinderen, van Rotterdam.

JAVA HOTEL. Horoes Hellman, van Sydney. — Mevrouw Ruiter en familie, van Rotterdam. — W. Franke, van Liverpool. — Sydney Moore, van Sydney. — Schuit en familie, van Idem. — Berkhout en echtgenoot, van Rotterdam. — A. V. D. Straten, van Idem. — A. W. Funck, van Port Adelaide. — M. Rademakers, van Amsterdam. — J. G. Severing, van Idem. — H. H. Hoog, van Idem.

HOTEL DES INDES. Rotgans, van de Reede. — van Aken, van Japan. — Zegeld, van Bantam. — De Klerk, van Tangerang. — Megan van de Reede. — Bakker, van Idem. — Grevelink, van Idem. — Ottenhoff, van Samarang. — Gasper, van Idem.

HOTEL WILLEM II. T. Steinfort, echtgenoot en 2 kinderen, van Samarang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van 27 tot 30 JULIJ 1861.

Met de Engelsche brik Spraij, Kapt. H. H. Hillman, de heer S. Moore van Sijdney via New Castle.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulstijn, de hh. Jaspers, van Ossenbrug en echtg. Steinfort, echtg. en 2 kinderen, Johannes en zoontje, Beijnon, Guijkens, Ottenhoff, Lion en Mevrouw Winkelhagen van Soerabaija via Samarang.

Met de Ned. Ind. schoen. 1Union, Kapt. G. Schuit, de heer Haak Bastiaanse van Billiton.

Met de Ned. bark Estafette, Kapt. Oepkes, de hh. A. C. Lapidoth en J. A. Muijden, de jonge. heer E. Ducomman en Mejuvr. E. M. Brulfer van Amsterdam.

Met de Ned. bark Dina, Kapt. Rademakers, de hh. J. en H. de Hoog, J. G. Sevening, R. A. J. St. Aulaire en echtg., de dames H. A. M. en A. M. A. van der Goes van Amsterdam.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

VAN 27 TOT 30 JULIJ 1861.

Met het Hamb. schip Ocean, Kapt. J. Radvan, de hh. E. Saltskorn en C. Schrön naar Hamburg.

Met het Ned. Ind. stooms. Koningin der Nederlanden, Kapt. E. Lewis, de Kapt. Stijman, 1 Luit. van Winsheijm en echtg., 2 Luits. van Loo en du Croo, Off. van Gez. Ravesteijn Medenblik, de hh. R. J. W. Mac Gillavrij, J. de Joog, Reede van Oudshoorn, Hempel, N. van Ingen, van Delden, IJsseldijk, echtg. en een kind, G. C. Nauta en Z. M. troepen naar Samarang en Soerabaija.

Buitenzorg. — Den 18den dezer zijn in deze afdeeling twee inlanders door den bliksem doodelijk getroffen.

De een was circa 28 jaren oud en begeleidde op het land Koeripan eene met padi beladene pedati, getrokken door een karbouw, die mede is dood geslagen.

De andere, ongeveer 30 jaren oud, bevond zich in zijne woning op het land Roempin met zijne vrouw, die evenwel gespaard is gebleven.

Bedoelde woning is bij die gelegenheid door den bliksem in brand geraakt en afgebrand.

Celebes en Onderhoorigheden. (Junij.) — De Gouverneur bezocht de Noorder-districten en had op den 28sten Junij te Maros eene zamenkomst met eenige regenten der Bergdistricten, ten einde te beraadslagen over het aanplanten van koffij en het opbrengen van belasting.

De Tomilalang van Boni, Aroe Oedjoeng, keerde op den 2den Junij van Makasser naar Boni terug.

Ook de Doeloeng van Lamoeroe keerde naar zijn land terug, met de stellige belofte zich spoedig tot den leenvorst van Boni te zullen begeven.

De topographische opname van Tanette is afgeloopen.

De Gouverneur begaf zich den 25sten Junij met Z. M. stoomschip *Gedeh* derwaarts, om de leenvorstin te bezoeken, het land in oogenschouw te nemen en tot regeling der grens tusschen Tanette en Barroe een contract te sluiten.

De ontvangst te Tanette liet niets te wenschen over en het doel der reis werd volkomen bereikt.

Na Tanette bezocht te hebben, begaf zich de gouverneur den 26sten Junij met Zr. Ms. stoomschip *Gedeh* naar Barroe, om een bezoek bij de vorstin van dit rijkje af te leggen en het contract voor de grens-regeling met Tanette te sluiten.

De Sultan van Boeton is door den gouverneur uitgenoodigd, om te voorziening in de behoefte aan vrije werklieden op het eiland Banda aan de bewoners der kleine Boetonsche eilanden Binoko, Toemea enz. te vergunnen om tijdelijk te Banda tegen goed loon te gaan arbeiden.

De te Boeton achtergeblevene Javaansche matrozen van het in Februarij jl. op het rif van Wangi-Wangi gestrande Nederlandsch-Indische schip *Schiller* zijn door een specialen gezant van den Sultan naar Makasser overgebragt.

De Inlandsche schrijver Daeng Matola, belast met het overbrengen der poeasa-geschenken aan den vorst van Soppeng, ondervond aldaar eene zeer welwillende ontvangst. De vorst bevond zich bij zijne aankomst te Senkang in Wadjo, doch keerde onverwijld naar Soppeng terug, om de geschenken te ontvangen. Z. H. gaf tevens bepaaldelijk te kennen dat hij zijn voornemen om naar Makasser te gaan alsnu spoedig zoude uitvoeren.

Deze vorst gaf weder blijken van zijne genegenheid, om behulpzaam te zijn in het tot stand brengen van een contract tusschen het gouvernement en het rijk van Loewoe, tot welk einde door hem reeds eenige stappen zijn gedaan.

De vorst van Madjene zond twee paarden ten geschenke aan den gouverneur ten blijke van vriendschap.

— De gezondheidstoestand liet in de gouvernements landen veel te wenschen over. Over het algemeen en vooral op Saleijer heerschten veel koortsen. Ter hoofdplaats Makasser deden zich ook eenige gevallen van pokken en berri-berri voor. De weersgesteldheid was geheel afwijkende van den regel. Terwijl hier in dit jaargetijde gewoonlijk zuid-oostelijke wind en droogte heerschen, vielen gedurende de maand Junij nog aanhoudend regens, soms vergezeld van westelijke winden en zware onweders. Dit weder was zeer nadeelig voor het oogsten van het padigewas, hetwelk bijzonder gunstig stond, doch waarvan veel verloren ging, doordien de lage velden overstroomd raakten, het snijden vertraagd werd en het gesnedene niet behoorlijk kon worden gedroogd. De regens en de daardoor veroorzaakte bandjirs hebben buitendien groote schade toegebragt aan andere gewassen zoo als suikerriet, tabak, katoen en djagong. De belangrijke tabaksaanplantingen langs de oevers der rivieren in de Noorderdistricten gingen grootendeels verloren. Op Saleijer is de proef-koffijtuin geheel vernield en hebben de aanplantingen van djagon en gierst (de gewone voeding aldaar), alsmede van katoen, zwaar geleden.

Voor schaarschte aan voedingsmiddelen bestond echter nog geene bedachtheid. De proef-aanplanting van suikerriet in de Noorder-districten is uitmuntend geslaagd.

Zr. Ms. stoomschip *Etna* bekruiste een gedeelte der bogt van Boni, alsmede de Boetonsche wateren; ook de Sultan van Boeton zond 30 gewapende prauwen uit; doch er werden geene zeeroovers in die streken ontdekt.

De handel bleef flaauw.

Te Makasser kwamen ter reede van Java en elders: 12 raschepen onder Nederl. vlag, 2 raschepen onder vreemde vlag, 27 inlandsche vaartuigen; en van havens binnen dit gouvernement: 40 inlandsche vaartuigen; terwijl van Makasser vertrokken naar Java en elders: 8 raschepen onder Nederlandsche vlag, 48 inlandsche vaartuigen; en van havens binnen dit gouvernement: 61 inlandsche vaartuigen.

Voor zoover bekend, was in de overige afdeelingen van dit gouvernement de prauwenvaart als volgt:

	Ingeklaard:	Uitgeklaard:
Zuider-districten .	33	35
Bonthain . .	55	49
Sindjai . .	25	44
Saleijer . .	53	65

Te Balangnipa, in de afdeeling Sindjai, nam het handelsvertier toe. De bazaar werd druk bezocht. Chinesche en Inlandsche handelaren van Macasser vonden willigen aftrek voor hunne koopwaren in ruiling tegen koffij en tripang.

Amboina. — (Junij.) — De maand Junij kenmerkte zich door vele regenbuijen.

De cacao-kultuur ging naar wensch.

De gouverneur is op den 17den Junij vergezeld van den controleur 1ste klasse H. C. van Eijbergen, met Z. Ms. stoomschip de *Citadel van Antwerpen* naar Banda vertrokken.

Van den civielen gezaghebber van Wahaaij is berigt ontvangen, dat de aan den officier van gezondheid 3de klasse aldaar E. Benjamins opgedragene zending tot wederinvoering der vaccine onder de Alfoersche bevolking der ten westen gelegene negorijen aldaar boven verwachting is geslaagd, zijnde 112 kinderen reeds gevaccineerd.

Menado. (Mei en Junij). — In alle afdeelingen dezer residentie heerschten nog koortsen, die evenwel geen kwaadaardig karakter hadden, terwijl in de afdeeling Menado vele personen aan buikziekte leden.

In het district Negorij Baroe werden enkele personen door de waterpokken aangetast.

De maanden Mei en Junij kenmerkten zich door zware regenbuijen, vergezeld van onweders en windvlagen uit het N. W. Enkele dagen had men droogte, wanneer de wind uit het Z. O. waaide.

Men ging voort zoover de regen dit toeliet, met de padi op drooge velden te oogsten.

Op verscheidene plaatsen liep de oogst ten einde en maakte men een begin met het openen van nieuwe tuinen.

Op enkele velden rigtten de muizen en wilde varkens eenige schade aan.

De drooge velden der negorijen Lotta Timut, Lotta Amijan en Tinoot, in de afdeeling Menado, werden in de maand Mei grootendeels door deze dieren vernield.

Ten einde in de voeding te voorzien, werden evenwel maatregelen genomen om nieuwe velden te openen en deze met miloe te beplanten.

De sawah's in de afdeeling Tondano leden veel van de wormen.

De koffijtuinen hadden een gunstig aanzien.

In 's lands pakhuizen werden sedert 1 Januarij jl. 367 $\frac{13}{23}$ pikols koffij.

De cacao-, kokos-en muskaatnoten aanplantingen verkeerden in vrij goeden staat, doch de oogst van de cacao is zeer ongunstig geweest.

De prijzen dezer vrucht stonden zeer hoog en wel tot *f* 100 à *f* 115 de pikol,

Op den 20sten Mei aanvaardde de nieuw benoemde resident Bosch het bestuur over de residentie.

Op den 10den Junij begaf de resident zich op reis tot het doen van inspectie, bezocht achtervolgens 23 districten der Minahassa en keerde den 21sten te Menado terug.

Z. M. stoomschip *Het Loo* bezocht in de maand Mei een gedeelte der Timini-bogt met het doel om zeeroovers op te sporen; hoewel eenige berigten omtrent het aanwezen van zeeroovers werden ingewonnen, mogt het echter niet gelukken hen te ontmoeten.

Ook de adsiseut-resident van Gorontalo deed met eenige vaartuigen een togt, waarop het hem bijna zou gelukt zijn eenige rooverspraauwen waarvan 4 op Europesche wijze getuigd, te nemen, ware het niet, dat hij door slecht weer beloopen, verpligt was naar Gorontalo terug te keeren.

Van den Panghoeloe van Kotta-Boena werd berigt ontvangen, dat men daar met 4 rooverspraauwen slaags was geweest en 8 roovers had gedood.

Den 31sten Mei deelde de kontroleur van Kema mede, dat 8 rooverspraauwen waren gezien, koers zettende naar het Noorden.

Onmiddelijk werden de noodige bevelen gegeven, om de strandbewoners te waarschuwen op hunne hoede te zijn, en 2 rorehes, bemand met schutters, afgezonden om bij de eilanden ten Noorden van Likoepang te kruisen.

Gorontalo. (Maart, April en Mei). De padivelden stonden goed, terwijl het padigewas hier en daar tot rijpheid is gekomen, is men begonnen van enkele velden de rijst te oogsten.

Overal werd echter nog padi aangeplant, vooral op nieuw ontgonnen sawah's. Maïs werd zeer veel aangeplant.

De ziekte aan den cacaoboom, die in het algeloopen jaar in Limbotto nog al sterk heerschte, is grootendeels verdwenen. Met het oogsten der cacao was men druk bezig.

Men ging steeds voort de koffijtuinen uit te breiden en met het inkoopen is reeds een begin gemaakt.

De gezondheidstoestand was te Gorontalo voldoende, ofschoon die in de maand Mei eenig gevaar liep, doordien aan boord van de van Ternate gekomen bark *de Vriendschap* de kinderpokken waren uitgebroken, waaraan 2 personen der bemanning stierven.

Door gepaste maatregelen werd echter voorgekomen, dat de pokziekte zich verder uitbreidde.

Den 26sten April, des namiddags te 3 uur, werden nabij de kampong Limba 5 menschen, die bezig waren op de padivelden te werken, door den bliksem getroffen en 2 hunner onmiddelijk gedood.

(*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 19 Julij. Dezer dagen is er in de Bataviasche bladen zoo veel geschreven over de wijze van verdeeling der ingeteekende gelden voor de watersnoodlijdenden in Midden Java, dat wij het thans niet ondienstig achten, onzen lezers mede te deelen, dat de Europesche ambtenaren, die bij den ramp te Banjoemaas, dd. 22 en 23 Februarij jl., verliezen hebben geleden *en die niet in de termen vielen van uit die liefdegiften te worden bedeeld*, van het Gouvernement als schadeloosstelling 4 maanden bezoldiging hebben ontvangen.

Hiervan zijn echter uitgezonderd de Resident en de Regent, die respectievelijk *f* 14,000 en *f* 12,000 hebben ontvangen.

Deze bijdrage uit 's lands kas, zonder de gelden der liefdegiften te bezigen, mag in deze wel worden toegejuicht.

Soerabaija, 20 Julij. Gister morgen is de stoomboot *Kraton*, toebehoorende aan de firma Mc. Millan Marten & Co. alhier, verkocht aan den Heer Cores de Vries voor de som van *f* 7,600.

(*Soer. Ct.*)

Pasoeroean, 24 Julij. Zondag den 21sten dezer arriveerde ter reede alhier het Koninklijk Pruissisch Oorlogsfregat *Thetis*, kommandant kolonel Jachman, komende van Makasser. Genoemd Oorlogsfregat heeft aan boord, behalve den secretaris der Pruissische legatie in China, eene Natuurkundige kommissie.

Des morgens te negen uren begaf zich de fungerend Havenmeester, de Heer H. F. Oelrichs, naar boord om den Secretaris der Pruissische legatie, alsmede den kommandant van de *Thetis*, namens den Resident te verwelkomen. Daarop zijn deze Heeren naar wal gestevend en werden aan den Boom alhier opgewacht door den secretaris der residentie, de Heer C. N. H. Baron van Lawick van Pabst, die hen naar het residentie huis begeleidde, alwaar zij hunne opwachting bij het Hoofd van 't Gewestelijk Bestuur maakten.

Deze Heeren benevens de Natuurkundige kommissie en een gedeelte van het Etat Major bezochten Pasoeroean en omstreken, en begaven zich gisteren naar Malang, op welken togt de Heer van Lawick van Pabst hen vergezelde.

Morgen zal gemelde bodem de reis verder naar Batavia voortzetten.

(*Pas. N. en Adv. bl.*)

OFFICIEELE BERIGTEN.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

Op Dingsdag den 6den Augustus a. s. zullen postpakketten worden gesloten voor

Makasser, Timor-Koepang, Delhi en de **Molukken,**

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds om 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Woensdag den 7den Augustus a. s. zullen Postpakketten worden gesloten voor

Billiton, Pontianak en **Singkawang,**

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De kolonel, chef van het wapen der artillerie maakt mits deze aan belanghebbenden bekend, dat op den 21sten Augustus aanstaande, ten bureele van den directeur van den artillerie constructie-winkel te Soerabaija, eene publieke uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van

artikelen van Inlandschen oorsprong, ten dienste van het jaar 1862,

ten behoeve van genoemd établissement, waarvan de voorwaarden ter lezing liggen ten bureele van den directeur voornoemd.

De waarnemende hoofd-intendant der militaire administratie maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den 1sten October a. s. te Soerabaija en op Maandag den 28sten daaraanvolgende te Padang, des morgens om 10 uren, door de onder-intendanten 1ste klasse aldaar, ten hunnen bureele publieke uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van gemaakte circassienne, lakensche en katoenen goederen, gedurende de jaren 1862 en 1863 ten behoeve van het militair departement.

Voorwaarden en standmodellen zijn, zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 uren, voor de belanghebbenden ter inzage en bezigtiging op het bureau van genoemde autoriteit.

De Assistent-resident voor de policie brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat de prijs van het Brood voor de maand Augustus e. k., blijft bepaald als volgt:

voor een tarwenbrood wegende	1 pd. A.	— 21	cents.
» » » »	$^1/_2$ »	— 10	»
» » » »	$^1/_4$ »	— 5	»

De Assistent-resident voor de policie brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat de prijzen voor het Rund-, Varkens- en Buffelvleeesch voor de maand Augustus e. k., zijn bepaald als volgt:

Rundvleesch,	**per Am. pd.**,	**.60**	**cents.**
Varkensvleesch,	„ **katti** .	**.34**	„
Buffelvleesch,	„ „ . .	**.28**	„

Vendutien.

Maandag 5 Augustus

Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

en

Van Paarden door van Slooten, Morgan & Co.

Dingsdag 6 Augustus

Voor de toko van Zeehandelaar & Co.

en

Voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Woensdag 7 Augustus

Voor het commissiehuis van J. Speet.

en

Van hout door John Pryce & Co.

Donderdag 8 Augustus

Voor het commisiehuis van van Riet en ter Gouw.

en

Van hout door van Slooten, Morgan & Co.

Vrijdag 9 Augustus

Voor de toko van den Heer S. D. Brandon door Cassalette & Co.

BRITSCH-INDIË.

Singapore, 6 Julij. Twee jaren na hare stichting bedroeg de bevolking van Singapore een aantal van 12,000; thans is deze geklommen tot het cijfer van 80,000, waaronder 50,000 Chinezen. Jaarlijks komen hier 8,000 à 10,000 Chinezen aan, die zich òf hier vestigen, òf verderop gaan naar Malacca. Singapore brengt jaarlijks voort en verscheept 5,000 ton gambier, in Engeland beter bekend onder den naam van *terra japonica*, 6 à 7,000 ton sago en bloem van sago, en 1250 ton peper, en is alzoo het entrepot van den Oosterschen Archipel, waar alle producten der verschillende eilanden worden ontvangen, om naar Europa verscheept te worden. Jaarlijks bezoeken 2 à 3,000 praauwen van Bali, Borneo, Celebes, Sumatra, Java en naburige eilanden, van China, Siam en andere deelen van het vasteland de haven.

De Boegis-handel, beginnende in September en eindigende in November, wordt door de kooplieden alhier geacht onmiddelijk op den handel met China te volgen. De Chinesche jonken zijn een grooter soort schepen en hebben aanzienlijke ladingen. Ongeveer 700,000 ton scheepsruimte komt jaarlijks de haven binnen. Het aantal schepen dat gedurende 1858/59 te Singapore aankwam bedroeg 1579 (waarvan 1027 Engelsche) met een inhoud van 650,285 ton. Dit getal overtrof dat van 't voorgaande jaar met 171 schepen en 63,358 ton. Het aantal schepen, gedurende 1858/59 van Singapore vertrokken, was 1239 (692 Engelsche) met 467,887 ton inhoud, 't geen in vergelijking met het vorig jaar een vermeerdering opleverde van 203 schepen en 66,083 ton. In 1858 bedroeg de waarde van den invoer £ 6,700,000, van den uitvoer £ 5,783,600. In 1859 was de gezamentlijke handelswaarde minder, bedragende slechts 11 millioen £.

De groote handelsbetrekkingen van Engeland met China, Siam, Java, Borneo, Japan en andere oostersche landen hebben Singapore grootelijks bevoordeeld.

Reeds is haar handel meer dan een derde van dien van Bengalen, en de hulpbronnen van het geheele oostelijke deel des vastelands en des archipels moeten, wanneer zij ontwikkeld worden, daardoor bloeijen. Er is geen reden, waarom de handel die in 40 jaar elfvoudig toegenomen is, in de nog overblijvende veertig jaren der eeuw niet nog verdriedubbelen zou. Bestuurd als eene afzonderlijke kolonie met een krachtig gemeentebestuur, kan Singapore in het jaar 1900 het groote magazijn wezen van geheel Zuid-Azië en het Oosten, dat dertig millioen £ sterling jaarlijks in den handel omzet.

Uitvoer van Singapore naar Engeland.

			1860.	1859.
Gambier,	pikols,	133 ℔	164,510	171,907
Tin,	»	»	12,645	19,717
Bloem v. Sago	»	»	101,883	90,557
Pearl Sago,	»	»	29,833	44,105
Zwarte Peper.	»	»	52,998	45,817
Schildpad-schalen,	katties		6,581	5,680
Paarlemoer-schalen,	pikols		531	688
Gutta percha,		»	21,076	14,787
Nootenmuscaat,		»	545½	505
Kamfer,		»	445	—
Witte peper,		»	12,522	13,764
Benzoïn		»	602	50
Gutte Gom		»	75	45
Antimonium		»	53,250	—
Koffij		»	9,726	16 647
Sapanhout		»	13,010	30,790
Stoklak		»	551	150

— Sir Charles Wood heeft drie voor Indie gewigtige wetsontwerpen ingediend.

Het eerste heft den Oppersten wetgevenden Raad te Calcutta op. In zijne plaats kan de Gouverneur-Generaal, wanneer zijn uitvoerende Raad voor het een of ander wetsontwerp zamenkomt, niet minder dan 6, niet meer dan 12 personen, Europeanen of Inlanders, uitnoodigen, om hem in zijne beraadslagingen bij te staan. Dusdanige uitgenoodigde personen hebben voor één jaar zitting. Sir C. Wood verwacht dat deze maatregel de aanzienlijke Inlanders bevredigen zal en hen duidelijk maken dat zij een aandeel hebben in het bestuur des lands. Zóó zamengesteld zal de Raad van den Gouverneur-Generaal wetten maken voor geheel Indie. Zulke Raden zullen ook te Madras en Bombay worden ingesteld, maar zij zullen zich alleen met plaatselijke belangen bezig houden. Er is magtiging verleend om dergelijke ondergeschikte Raden in te stellen in Bengalen, het Noord-Westen en de Punjaub. Eindelijk mag de Gouverneur-Generaal bij bijzondere voorvallen tijdelijke maatregelen nemen op eigen gezag.

Het tweede wetsontwerp vermengt de Opperste en Sudderhoven. De regters der nieuwe hoven kunnen zijn leden der Engelsche en Schotsche balie die door het Gouvernement worden uitgezonden, practiserende regtsgeleerden in Indie en inlanders. Het ontwerp geeft ook de bevoegdheid hen te doen rondreizen.

Het derde ontwerp bevestigt al de tot dusverre onwettige benoemingen van personen, geen leden van de Indische dienst, tot ambten, niet toegankelijk voor hen die buiten het dienstkader zijn. Het gaat niet zoover dat het alle betrekkingen toegankelijk stelt, maar het staat toe, dat in den vervolge niet benoemde ambtenaren kunnen worden benoemd voor elke betrekking onder goedkeuring van de secretarie van Staat voor Indie met de toestemming van de meerderheid des Raads. Deze wet was noodzakelijk geworden daar er een hevige aanval werd voorbereid tegen dit gedeelte der indische burgerlijke dienst, die krachtig in het Lagerhuis vertegenwoordigd werd. Het ont-werp zal hevig bestreden worden. (*Straits Times.*)

— Op den 8sten Mei jl is door door den heer P. L. Simmonds in de *Society of Arts*, voorzitter de heer J. Crawfurd, oud-Gouverneur van Singapore, een voorlezing gehouden over den handel van den Oosterschen Archipel. Daar het stuk te uitgebreid is om in zijn geheel over te nemen en er zich moeijelijk een uittreksel van laat maken, deelen wij een uittreksel mede uit de aanmerkingen van den heer Crawfurd in de discussie die op de lezing van den heer Simmonds volgde.

» Hij (de heer Crawfurd) wilde een paar woorden zeggen met betrekking tot den handel des archipels. Bezig geweest zijnde met het gereedmaken van eenige statistieken voor het departement van kolonien over den handel der *Straits Settlements* — Singapore en Malacca — had hij dien vergeleken met den handel van 't geheele vasteland van Indie en die van Batavia. De Nederlandsche bezittingen bedragen ongeveer $^2/_3$ van den geheelen archipel. Hij had gevonden dat de totale waarde van den handel — uitvoer en invoer — te Bombay jaarlijks bedroeg 37,400,000 £; die van Calcutta met inbegrip van het Ganges- dal 32,500,000 £, die van Madras bedroeg slechts 9,000,000 £, terwijl die der Straits Settlements niet minder bedroeg dan 14,800,000 £ per jaar. Zooveel van den handel der Straits Settlements in vergelijking met dien der hoofddeelen van het Indische vasteland. De handel van Java bedroeg 14,300,000 £, zoodat daaruit bleek, dat de handel der Straits Settlements dien van het gewigtig eiland Java met een half millioen £'s jaars overtrof. De handel der Philippijnen bedroeg 7,000,000 £, of ongeveer de helft der waarde van Java's handel, zoodat de handel van den geheelen indischen archipel ongeveer 36,000,000 £ 'sjaars bedroeg, en hij twijfelde niet

of deze zou met vijf en twintig jaren verdubbeld zijn. Eenige handelsartikelen wilde hij kortelijk aanroeren en in 't bijzonder één, die naar hij geloofde door den heer Simmonds over 't hoofd was gezien, maar waarin de Society grootelijks belang stelde, nl. de guttapercha. Een geneeskundige, die in die streken reisde, en de menigvuldige doeleinden zag, waartoe de guttapercha door Maleijers werd gebezigd, dacht dat zij wel voor verbanden (*splints*) en andere chirurgische zaken dienstig kon zijn. Hij verzamelde er daarom van en zond onder anderen een monster aan de Society, waarvoor hij hare gouden medaille bekwam. Hij geloofde dat dit alles was wat de ontdekker daarvoor had ontvangen, zonder welke stof men waarschijnlijk nimmer in staat zou geweest zijn, in vijf of tien minuten tusschen St. Petersburg en Londen te correspondenren. Hij beyond den uitvoer van gutta-percha 900 à 1000 ton per jaar, een waarde hebbende van 156,000 £. De ontdekker van dit artikel was Dr. Montgomery, zijn neef.— Sago was een gewigtig handelsartikel geworden, en het waren de Chinezen, die de cultuur van dit product tot de tegenwoordige hoogte hadden opgevoerd. Eenige Chinezen wisten dat het Engelsche volk keurig was in zijne voedingsmiddelen, en legden zich daarom toe op de zuivering van het bruine onoogelijke artikel, en de bereiding die zij thans in practijk bragten was het resultaat. — De steenkolen overtroffen in hoedanigheid alle van de hollandsche koloniën. Met het oog op de uitgebreidheid, die de handel door vrijheid had verkregen, kon hij een bijzonderheid mededeelen. Eens ging hij naar de kamer van koophandel (*Board of Trade*) en een heer, die in een gouvernements betrekking groote diensten aan dit land had bewezen, — wijlen de heer Porter — toonde hem een handvol zwarte zaden, en vroeg of hij hem kon zeggen wat dit was, als hij hem verwees naar de Arabische Nachtvertellingen: »Open Sesam." Thans werd het in groote hoeveelheid in dit land ingevoerd en leverde een uitmuntende olie op (*sesam-olie*.) — De geschiedenis der koffij was den meesten zeker overbekend. Lang voor de ontdekking van America kenden de Arabieren deze plant. Een Hollander, die voorliefde had voor Batavia, verzocht dat men hem een weinig versche koffij zou zenden. Eenige dezer zaden waren reeds in den Botanischen tuin te Amsterdam geplant, en eenige planten werden daar in broeikassen aangekweekt. Men zond hem een gedeelte, en daaruit ontstond de groote hoeveelheid koffij, die de Europesche volken sints hadden ontvangen. Nog één artikel moest hij noemen nl. antimonium. Toen hij aan het hoofd stond van het burgerlijk bestuur te Singapore was hij niet alleen gouverneur, maar ook de censor der pers en de schrijver der hoofdartikelen in de courant, want er was niemand anders om dit te doen. Eens ging hij over de passar en zag daar een klomp van dit hem onbekend metaalerts. In 't eerste oogenblik dacht hij dat het looderts was, maar hij overtuigde zich dat het antimonium was, 't welk van Borneo, van Serawak, was aangebragt. Een gedeelte van dit metaal werd door een Chinees gesmolten en er een kleine klomp van gemaakt. De Chinezen dit ziende, beproefden er tin of lood uit te trekken, maar zonder gevolg. Dat erts was van Serawak aangebragt en in aanzienlijke hoeveelheid aan sir James Brooke geleverd. Onze voornaamste aanvoer van dit metaal komt van dat land.»

(*Singapore Free Press*.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

Londen, 31 Mei. In de zitting van het hoogerhuis, op gisteren, heeft lord Wodehouse, in antwoord op eenige interpellatiën, verklaard, dat de regering van lord Dufferin, Britsch commissaris in Syrie, en van de Turksche autoriteiten de stellige verzekering heeft ontvangen, dat de dood van Said Bey het gevolg was van natuurlijke oorzaken, en niet van vergiftiging. Zoodra de regering van H. M. gehoord had, dat Said Bey ziek was, heeft zij onmiddelijk per telegraaf aan Sir Henry Bulwer den last opgedragen, om ten zijnen behoeve te intervenieren; maar Said is ongelukkig voor de aankomst van deze dépeche overleden. Het is overigens niet vereerend voor de Turksche regering, dat zij ten aanzien van de andere gevangenen nog geen besluit heeft genomen. De zaak is thans aan de beslissing van den sultan overgelaten, en er bestaat alle grond om te verwachten, dat die beslissing loyaal zijn zal en van de goedertierenheid des sultans zal getuigen. Wat betreft de geconfisceerde goederen, achtte spr. zich gelukkig te kunnen mededeelen, dat, volgens de verzekering van Fuad Pacha, de bezittingen van de Drusen-hoofden eerstdaags aan dier vrouwen en kinderen zullen worden teruggegeven. Ten slotte zeide spr. te gelooven, dat de conferentie te Konstantinopel zich thans onledig houdt met het onderzoek van een voorstel betrekkelijk de benoeming van een Christelijk gouverneur in den Libanon, doch dat daaromtrent nog geen besluit was genomen.

— Volgens een gerucht, in een brief uit Parijs, voorkomende in de *Globe*, medegedeeld, zouden de heer Guizot en diens zoon tot de katholieke godsdienst zijn overgegaan.

De *Morning-Post* zegt, dat er eene verschrikkelijke fataliteit schijnt te drukken op hen, die met het bestuur van Polen gedurende de laatste 30 jaren belast waren. Allen zijn zij, om zoo te zeggen, plotseling en zonder verklaarbare, althans zeker zonder verklaarde oorzaak overleden. De grootvorst Constantijn, broeder van wijlen keizer Nikolaas, die in 1830—31 onderkoning van Polen was, werd te Vitepsk, na het gebruik van een kop thee, plotseling door maagkramp aangetast en overleed in zijn 53ste jaar, zonder dat hij, voor zoo ver men wist, ooit aan eene organische kwaal had geleden. Wel zeide men destijds, dat de grootvorst door de cholera was aangetast, maar die epidemie heerschte tijdens zijne ziekte niet te Vitepsk, en nooit is men te weten gekomen, waarom naar buiten het gerucht werd verspreid, dat hij het slagtoffer was geworden van eene ziekte, die reeds eenige maanden vroeger had opgehouden in Rusland en Polen te heerschen. — De opvolgende gouverneur-generaal van Polen was het tweede slagtoffer. Na den slag van Ostrolenka werd Diebitsch, die aan Austerlitz, Friedland, Polsezk, Lautzen, Dresden, Leipzig, Varna, Ostrolenka en Grochow was ontsnapt, te Kleszewo in den nacht van 10 Junij 1831 plotseling door eene ziekte aangetast en was den volgenden ochtend een lijk. Hij werd opgevolgd door prins Paskewitz. Na het beleg van Silistria, waar hij gewond werd, keerde deze naar Warschau terug. Hij was reeds geheel van zijne wonde genezen, toen hij tegen het einde van Januarij 1856 plotseling ziek werd, en den 1sten Februarij had hij opgehouden te leven. En nu volgt prins Gortschakoff, die den 30sten ll. even plotseling en even onverwacht als zijne voorgangers overleed. Slechts weinige uren waren verloopen — zegt de *Post* — sedert wij een uitvoerig verslag hadden ontvangen van een groot militair diner, waarbij prins Gortschakoff presideerde, en nu reeds is de levensdraad van dezen tot kort vóór zijn dood steeds gezonden en krachtigen krijgsman, die nog zijn 66ste jaar niet bereikt had, afgesneden met even verdachte snelheid, als dit bij den grootvorst Constantijn, Diebitch en Paskewitz het geval was.

— De heer Richard Cobden is van Algiers hier teruggekeerd.

— De schrijver van een brief uit Parijs, voorkomende in de *Globe*, zegt gegronde reden te hebben om te gelooven, dat de Fransche regering en graaf Cavour het volkomen eens zijn omtrent de ontruiming van Rome. De jongste berigten van daar maken ook melding van buitengewone militaire toebereidselen, door Mgr. de Mérode, welke waarschijnlijk geschieden in het vooruitzigt, dat de paus het kleine domein, dat hem zal gelaten worden, door zijn eigene troepen zal bezetten.

— Het huis Newal en Co. is veroordeeld om £ 10,000 schadevergoeding te betalen aan het huis Gloss en Elliot. Door het laatste namelijk dat de telegraf-kabel van Majorca naar Algeri heeft geleverd, werd voor de regtbank het bewijs geleverd, dat het eerste uit oneerlijke concurrentie een arbeider van Gloss en Elliot had omgekocht, om stalen punten in den kabel aan te brengen, opdat de isolering zou gestoord worden.

— Gisteren heeft in de nabijheid van Sheffield tusschen twee jongelingen van 18 jaren, een bokspartij plaats gehad, waarbij voor den winner £ 1 te verdienen was. De strijd was zoo verwoed dat een der jongelingen kort daarna aan de gevolgen overleed. Zijn gelaat was bijna geheel verpletterd en ten eenenmale onherkenbaar.

— Volgens berigten uit Lissabon van 17 Mei ll. verwachtte men, dat bij de Cortes een wetsontwerp zou worden ingediend tot vermindering der regten op de suiker. Ook zeide men, dat de regten op gezouten visch zouden verlaagd worden. Baron Forrester heeft den 15den het ongeluk gehad te verdrinken. Zijn dood heeft zoowel te Lissabon als te Oporto een droevigen indruk gemaakt. Het uiterlijk voorkomen van den wijnstok is voortreffelijk, doch kenteekenen van de druivenziekte zijn er sterk ontwikkeld.

— Te Summer Hill heeft een ijzingwekkend voorval plaats gehad. Een bejaard echtpaar, Edwards genaamd, begaf zich Dingsdag-avond ter ruste; den volgenden ochtend trad een buurman bij hen binnen en vond beiden met afgesneden keel. De man, Thomas Edward, die reeds tachtig jaren had bereikt, was dood, doch zijne vrouw, die 75 jaren telt, was nog in het leven en zou waarschijnlijk herstellen. Naar men zegt, heeft de vrouw beleden, dat zij haren echtgenoot vermoord en daarna getracht heeft ook zich zelve het leven te benemen.

— Het berigt, dat de stoffelijke overblijfsels van Washington door de separatisten uit zijn graf zijn weggenomen, wordt thans tegengesproken. Van den anderen kant echter leest men in den *New-York Herald* het volgende. »Men gelooft thans vrij algemeen, dat er eenige waarheid gelegen is in het gerucht omtrent de schending van Washingtons graf. De *Lynchburg Virginian* meldt, dat zijne stoffelijke overblijfselen naar Lexington in Virginie zijn overgebragt en in een praalgraf aldaar zijn bijgezet. Het is bekend, dat eene sterke wacht van de separatisten eenige dagen te Mount Vernon was ingekwartierd, en het is niet onwaarschijnlijk, dat zij de verwijdering van Washingtons lijk beoogde.

FRANKRIJK.

Parijs, 30 Mei. De keizer, die heden namiddag te 4 uren naar Fontainebleau is vertrokken, zal zich, naar men verzekert, gedurende eenigen tijd van alle mogelijke politieke zaken onthouden, en zich alleen bezig houden met de voltooijing van zijn werk over Julius Caesar.

— De heer Thiers heeft heden bezoeken ontvangen van verscheidene personen en leden van het instituut, ook zelfs van hen, die tegen de toekenning van den prijs aan hem hadden gestemd, daardoor willende te kennen geven, dat zij niets tegen zijn persoon hadden, maar alleen uit beginsel aldus hadden gehandeld.

— Prins Murat is gedagvaard, in kwaliteit van directeur der maatschappij van aandeelhebbers in het gebouw van het Groot-Oosten, op grond van de volgende punten- 1°. dat hij in het jaar 1858 heeft verpligt tot eene jaarlijksche uitloting en aflossing van aandeelen, hetgeen niet is geschied; 2o. dat hij daartoe eene som van 30,000 francs zou opnemen, hetgeen evenmin is geschied, en 3° dat er sedert 9 maanden geene rente is betaald, terwijl bovendien de door de maatschappij aangekochte onroerende goederen nog niet zijn voldaan en de verkooper thans betaling vordert.

— Er loopt een gerucht, dat er geheime onderhandelingen plaats hebben tusschen Frankrijk en Spanje over een of-en defensief verbond. Als een bewijs van de goede verstandhouding tusschen beide mogendheden kan dienen, dat de Spaansche regering de brochure van den hertog van Aumale heeft verboden.

— *La Gironde* meldt eene nieuwe vinding om een werk te doen verkoopen. Twee zeer net gekleede dames kwamen onlangs in een boekwinkel en vraagden naar een geheel onbekenden roman en wenschten zes exemplaren te hebben. De boekhandelaar zeide, dat hij het werk niet had, doch dadelijk zou ontbieden. De dames gaven haar adres op, doch toen de boeken waren aangekomen, was dit adres niet te vinden. Dezelfde dames hebben bij een twintigtal andere boekhandelaren hetzelfde gedaan en verscheidene hunner hebben, in den waan dat een werk, waarvan in eens zes exemplaren werden gevraagd, eene goede speculatie was, twintig en meer exemplaren ontboden. Ieder exemplaar kost 6 francs, zoodat schrijver en uitgever van een werk, dat misschien voor eeuwig onbekend en onverkocht zou blijven, der beide dames zeer dankbaar moeten zijn.

— De heer Cayla heeft eene nieuwe brochure geschreven, getiteld: »*Les prêtres à marier*". Hij behandelt het celibaat der geestelijken uit het oogpunt der kerkelijke traditiën en der uitspraken van kerkvaders en conciliën en vervolgens uit een menschkundig oogpunt. De slotsom zijner redenering is de noodzakelijkheid, dat bij keizerlijk besluit het verpligte celibaat der priesters worde opgeheven.

— Toen Richard Wagner op het punt stond, om, na den val van zijn *Tannhäuser*, Parijs te verlaten, ontving hij van vorst von Metternich eene mand met 25 flesschen Johannisberger. Zoo als is bekend, is alleen de familie von Metternich in het bezit van dien kostbaren wijn, welke, behoudens eenige uitzonderingen, alleen aan vorsten wordt geschonken. Uitzonderingen op dezen regel zijn zeer zelden; onder anderen hebben Goethe, Canova en Jules Janin daarvan ieder 25 flesschen ontvangen.

— Onder de geestelijkheid heerscht het algemeene gevoelen, dat de tijd van oplossing der Romeinsche kwestie weldra daar zal zijn; vele geestelijken maken zich gereed naar Rome te vertrekken, om die stad te zien vóórdat het oude regeringstelsel zal vallen.

— Te Rome is, op bevel der geestelijke autoriteit, een klooster gesloten, omdat 15 nonnen daarin zich in eene belangwekkende positie bevonden. Volgens het *Giornale di Roma* is de sluiting echter geschied, omdat er in het klooster ketterij heerschte.

— De transportschepen, welke de Fransche troepen van Syrië zullen terugvoeren, zullen Beyruth stellig op den 4den Junij des avonds verlaten; de schout-bij-nacht Chopart, die het bevel over dit escader voert, zal zich aan boord begeven van de *Donawerth*. De vice-admiraal le Barbier de Tinan zal met een escader van 7 linieschepen, 1 fregat en 1 stoom-adviesjagt op de Syrische kust blijven kruisen.

— Men juicht hier den maatregel van graaf de Cavour toe, om het exequatur der consuls van Beijeren, Wurtemberg en de beide Mecklenburgen in te trekken daar deze weigerden om de benaming »Koningrijk Italië" op de internationale officiële stukken te doen voorkomen.

— Verscheidene amendementen zullen op het ontwerp van wet over de drukpers worden voorgesteld, voornamelijk door de heeren Jules Fâvre en de leden van zijne partij; men gelooft echter, dat deze amendementen weinig kans van goed gelukken hebben en het ontwerp met groote meerderheid zal worden aangenomen.

— Onder de andere wetsontwerpen, welke zullen worden ingediend, behoort er ook een, betreffende de organisatie van Saigon, in de provincie Cambodja, op dezelfde wijze als de overige Fransche koloniën. Er is sprake om er, ten gevolge van de bepalingen van het tractaat met China, verscheidene inrigtingen te stichten, als eene werf tot het repareren der Fransche schepen, kerken, zendelinggestichten enz.

— Men zegt, dat het reisplan van prins Napoleon aanzienlijk is bekort. Vooreerst is het berigt van sommige dagbladen, dat hij Syrie zou bezoeken, geheel ongegrond; hij zal ook niet naar Spanje en Algerie gaan. Alleen zal hij de Africaansche kust bezoeken en daarna princes Clotilde naar Lissabon begeleiden. De *Reine Hortense* zal daarna de princes naar Italie voeren.

— Er is hier sprake, dat koning Victor Emmanuel, zoodra hij door Frankrijk tot koning van Italie zal zijn erkend, naar Parijs zal komen. Deze reis zal met groote pracht geschieden; hij zal met eene groote vloot te Marseille aankomen en aldaar door prins Napoleon en princes Clotilde worden ontvangen. Men denkt, dat Z. M. den 15den Aug., den Napoleonsdag, alhier zal aankomen.

— Het schijnt, dat de pauselijke regering, met het oog op de verwacht wordende gebeurtenissen, aan alle mogendheden van Europa, behalve aan Frankrijk, eene nota heeft gezonden, waarin op den waarborg van het grondgebied, dat de paus thans bezit, wordt aangedrongen. Men gelooft niet dat deze nota veel zal uitwerken, want, naar men verneemt zijn de tot nu toe ontvangen antwoorden weinig voldoende. Zelfs Oostenrijk en Spanje zouden zeer ontwijkende antwoorden hebben gegeven, en allen hebben gewezen op de onmogelijkheid van eene volkomen overeenstemming tusschen alle mogendheden. Rusland heeft deze gelegenheid te baat genomen, om eene transactie te sluiten met den paus, en van hem te vorderen, dat hij zijn invloed zou aanwenden op de Poolsche geestelijkheid ter gunste van de bevrediging en gerustistelling der bevolking in Polen.

— Er loopt een gerucht, dat de markies de Boissy aan den senaat wil verzoeken om het initiatief te nemen tot de overbrenging van het stoffelijk overschot van Lodewijk Philips naar Frankrijk. De keizer zou er misschien niets tegen hebben, dat dit geschiedde met het stoffelijk overschot van Karel X, maar het is twijfelachtig, of dit met het lijk van Lodewijk Philips zal geschieden.

— Tot de vervulling van de vacante bisschopszetels heeft de regering slechts kandidaten op het oog, die bekend zijn wegens hunne liberale gevoelens.

— Prins Murat heeft, op verzoek van den keizer, een brief in verzoenenden geest aan prins Napoleon geschrever.

— De heer de Lamartine heeft een klein huisje gehuurd, dat een heerlijk uitzigt heeft op den tuin van het nieuw gebouwd wordende hôtel van den minister van binnenlandsche zaken. Daar deze tuin zeer onvrij is, omdat de buren alles kunnen zien wat er in omgaat, zoo werd besloten den muur te verhoogen en daarop een rasterwerk met klimop te plaatsen. Hierdoor werd het uitzigt van den heer de Lamartine belemmerd, die ongelukkigerwijze het huis juist om dit schoone uitzigt voor 12 jaar had gehuurd. Zoodra de heer Persigny hiervan kennis kreeg, heeft hij den muur op de vroegere hoogte doen terugbrengen.

— Er wordt zeer weinig geloof gehecht aan het berigt dat Mw. George Sand met het legioen van eer zal worden gedecoreerd, om haar schadeloos te stellen voor het verlies van den prijs van 2,000 fr. bij het instituut, waarvoor zij in den beginne zoo veel kans had.

— Heden had de begrafenis plaats van den beroemden Poolschen geschiedschrijver Joachim Lielewel, waarbij vier redevoeringen werden gehouden, onder anderen ook door een Israeliet, die den overledene lof toezwaaide, daar hij de eerste is geweest die op de vereeniging der Katholieken en Israelieten in het algemeen maar vooral in Polen, heeft aangedrongen. Eene andere aanspraak werd gehouden door een gedelegeerde der werklieden. Deze verweet Louis Philippe, dat hij niets voor Polen had gedaan en voegde er bij, dat, indien Napoleon III den oogenblik gunstig vond, om datgene voor Polen te doen, wat hij voor Italie had verrigt, hij de arbeidende klasse steeds bereid zou vinden hem te ondersteunen.

— Men zal het verschrikkelijk ongeluk niet hebben vergeten, dat den 4den October in 1860 in het hippodrome plaats had en waarbij door het breken van eene koordendanserskabel, de heer Niemezeck, vader, en zijn oudste zoon dood nedervielen, terwijl de jongste zoon zijne beenen brak. De weduwe van den heer Nimezeck, vader, in eigen naam en in naam harer twee minderjarige kinderen, Paul en Philippe, benevens de weduwe van den heer Nimezeck, zoon, stelden daarop een eisch tot schadevergoeding tegen den heer Arnault, directeur van het hippodrôme, in; de eerste vraagde 20,000 frs. voor haar en 15,000 voor hare kinderen. de tweede eischte 20,000 frs. De heer Arnault had den heer Yon, touwslager, in vrijwaring opgeroepen.

De regtbank heeft gisteren vonnis uitgesproken en den heer Arnault veroordeeld aan de gezamenlijke eischers uit te betalen eene som van 26,000 francs met de rente à 5 pCt. van den dag der dagvaarding af. Deze som zal worden ingeschreven op het grootboek als: 8000 frs. ten name van de weduwe Niemezeck (vader) als vruchtgebruikster, en haar zoon Paul als eigenaar; 8000 frcs. ten name van haar zoon Philippe en 8000 frcs. ten name van de weduwe Niemezeck (zoon) als vruchtgebruikster en van haar na het ongeluk geboren kind als eigenaar. Van de overige 2000 frcs. zullen dadelijk worden uitbetaald 1200 frcs. aan de weduwe Niemezeck (vader) en 800 aan de weduwe Niemezeck (zoon). De touwslager Yon is aansprakelijk gesteld om genoemde som aan den heer Arnault te betalen

— Heden is op straat dood gevonden zekere Nicolas La Croute, die eene zeer vreemde industrie uitoefende. Hij kocht aan de huizen oudbakken brood en broodkorsten op en na dit weder opgebakken te hebben, verkocht hij het aan de koks en restauratien, die er in soepen, ragouts, poddingen of als vulsel voor gebraden gevogelte gebruik van maakten. Hij heeft met dezen handel een vrij aardig sommetje verdiend.

— Men verzekert, dat de regering van plan is, om de orde der vrijmetselaren in Frankrijk eene groote reorganisatie te doen ondergaan.

— De keizer heeft bij het verleenen van concessie voor de spoorwegen in Algerie tot voorwaarde gesteld, om uit de provincie Oran een zijtak aan te leggen naar dat punt van de kust, dat tegenover Gibraltar ligt. Er zal daar eene noodhaven worden aangelegd die aanzienlijk zal worden versterkt.

— De *Moniteur* bevat uit Munchen eene lofrede op den Duitschen bondsdag en zegt dat de Wurzburger besluiten niets beteekenen, zoo lang de bondsdag die niet heeft goedgekeurd.

— Frankrijk heeft tegenwoordig 68,000 soldaten in Algerie, 20,000 in China en Anam, 14,000 in Syrie en zijne kolonien; het actieve binnenlandsche leger bedraagt, na aftrek van alle verlofgangers, 300,000 man.

— Het instituut heeft heden den prijs van 20,000 francs met 96 tegen 50 stemmen aan den Thiers toegekend, nadat graaf Walewski, in naam des keizers, had verklaard, dat het geenszins tegen de bedoeling van Z. M. streed, wanneer die prijs aan een der leden van de akademie werd toegewezen. Het gerucht loopt, dat de heer Thiers dien prijs echter niet zal aannemen, maar aan het instituut zal laten, om te worden gekapitaliseerd en van de rente nieuwe prijzen uit te schrijven.

— Te Berlijn is eene brochure verschenen, die alhier veel gerucht maakt, zij handelt over de zaak van den heer Mirès en door de medegedeelde inlichtingen worden verscheidene hooggeplaatste personen gecompromitteerd. De verspreiding in Frankrijk zal worden tegengegaan, doch er zijn exemplaren van in brieven overgezonden; om de waakzaamheid der politie te misleiden zijn deze in fragmenten aan verschillende adressen toegezonden.

— De prachtige collectie Chinesche rariteiten van den heer Montigny is aan Rusland verkocht voor 70,000 francs.

— De artesische put, die te Passy wordt geboord, is reeds 570 mèters diep, het water is thans tot op drie meters beneden den bovenrand van den put gestegen. Uit het onderzoek van het water is gebleken, dat het van uitmuntende hoedanigheid is, ofschoon het nog veel zand bevat.

— Uit Athene wordt gemeld, dat de kwestie der troonsopvolging aldaar hevig wordt besproken, daar men vreest, dat daardoor wel eene omwenteling zou kunnen ontstaan. Volgens de door de beschermende mogendheden goedgekeurde constitutie, moet de erfgenaam van den troon de Grieksche godsdienst belijden, en daar koning Otto geene kinderen heeft, verlangt eene groote en sterke politieke partij, dat de koning een opvolger aanwijze, die bekend staat, dat hij de zaak van Griekenland voorstaat, zij wenscht, dat hij zich in Griekenland vestige om zich met de zeden des volks en de behoeften des lands bekend te maken. Tegen een lid der Beijersche familie bestaat hevige tegenstand en men verlangt algemeen. dat een der zonen van Victor-Emmanuel of een lid der familie Bonaparte later den troon bestijge.

DUITSCHLAND.

Nopens de Syrische kwestie schrijft men uit Konstantinopel aan de *Kölnische Zeitung*: »Het is dus vast bepaald, dat de Franschen Syrie verlaten, verlaten moeten. Eenige hier wonende Fransche wereldopslokkers zeggen: »*Eh bien, Napoléon révolutionnera toute l' Europe!*" Alsof niet reeds sedert lang ieder, die niet blind is, deze opruijing had kunnen bespeuren! Was Teleki niet voortdurend de gast van het hof te Parijs? De vraag is veeleer deze: Kan Napoleon op de allerwege opgeruide nationaliteiten rekenen? Hoe het elders daarmede gesteld is, weet ik niet, doch ik hoor hier bij Grieken, Armeniers en Bulgaren geene zeer stichtende uitingen; wel is waar vindt men onnadenkende lieden, die zich door woorden laten verlokken en tot koortswoede vervoeren, doch een groot deel der meer beschaafden ziet duidelijk in, waar Napoleon overal heen wil. Nog hartstogtelijker vertoonen zich hier de Grieken in hunne uitingen, sedert de geschillen in Bulgarije Daar plaatst Frankrijk hun door de Roomsch-katholieke geestelijkheid een voet op het hart. Sedert dien verlangt de beschaafde Griek evenmin naar eene bevrijding door Frankrijk, als door Rusland. Wat Syrie betreft, kan met zekerheid worden aangenomen, dat daar voor de Christenen niets te vreezen is, mits zij slechts zelven rustig blijven en niet van nieuw af willen beginnen. Het lijdt geen twijfel, dat Frankrijk in den jongsten tijd alles heeft beproefd, om eenigerlei grond tot een langer verblijf aan te wijzen; alles, opruijingen, valsche berigten enz., alles is hem echter mislukt, ofschoon het bij menigen protestantschen pietist een ijverig helper in dezen blinden strijd tegen de Turken had. Wat de Drusen aangaat, deze zijn niet eens als Muzelmannen te beschouwen. Eerst deze laatste veldtogt der Turksche armee] tegen de Drusen heeft uit hunne eigene schriftuuren opheldering nopens hunne godsdienst gegeven. Bij het overrompelen van hunne verblijfsplaatsen zijn namelijk hunne godsdienstige boeken in handen van Frankische hoofdofficieren, die in het Turksche leger dienen, gevallen en herwaarts gezonden. Men houdt zich met de vertaling dezer boeken bezig en ziet met bijzondere belangstelling de resultaten dezer ontdekkingen te gemoet".

— Het proces tegen den heer Spiegelthal, voormalig Pruissisch consul-generaal te Smirna, is eergisteren begonnen. Hij is beschuldigd van: 1°. herhaald bedrog, gepleegd jegens de ministers van buitenlandsche zaken von Manteuffel en von Schleinitz; 2°. misbruik van gezag, door ondergeschikte ambtenaren te dwingen tot afgifte van onjuiste kwitantien, en 3°. verduisterin. van goederen, hem in zijne betrekking toevertrouwd. De beschuldigde is in persoon ter teregtzitting verschenen; van de opgeroepen getuigen is alleen de oud-minister von Manteuffel niet opgekomen, terwijl het voorgestelde hooren van den koning als getuige, als minder gepast, is van de hand gewezen. De advocaat Schwarz treedt als verdediger des beschuldigden op.

Weenen, 1 Julij. Als aanleiding tot het noodlottig uiteinde van graaf Teleki, wordt thans het volgende gemeld. De graaf, die aan keizer Franz Joseph beloofd had zich met geene staatkundige aangelegenheden in te laten, had niettemin in een schrijven aan keizer Napoleon gevraagd, wat Hongarije van Frankrijk kon hopen. Hij ontving van Napoleon een brief terug, houdende dat Frankrijk thans buiten magte was, de wenschen van Hongarije te vervullen. Deze brief werd den graaf ontvreemd, herwaarts gezonden en aan keizer Franz Joseph voorgelegd, die het keizerlijk zegel onder dat schrijven plaatste, en het zoo den graaf terugzond. Den nacht na de ontvangst daarvan maakte de graaf een einde aan zijn leven.

ITALIE.

Turijn, 28 Mei. De onderhandelingen tusschen de de kabinetten van Parijs en Turijn, omtrent de Romeinsche kwestie, duren nog steeds voort. De brief van keizer Napoleon aan den koning heeft een goeden indruk gemaakt; het antwoord is reeds verzonden.

Turijn, 1 Junij. Alles is hier in gereedheid voor de morgen te houden feesten. De stad is te klein, om alle vreemdelingen te kunnen bergen. Men verwacht manifestatiën te Venetië en te Rome.

— De republiek Venezuela heeft officieel het koningrijk Italië erkend.

— Garibaldi heeft aan eenige zijner vrienden geschreven, dat hij eerstdaags naar Turijn zou komen, om de zittingen van het parlement bij te wonen.

— In de provincie Capitanata is een convooi levensmiddelen door Bourbonsche roovers aangevallen. Van de elf soldaten, die het convooi begeleidden, is een gedood, terwijl drie zwaar werden gewond; de overigen moesten de vlugt nemen, daar de aanvallers veel sterker in getal waren. Toen zij met versterking terugkwamen, vond men de drie gewonden verbrand; de huurlingen van den erfgenaam van koning Bomba hadden als ware kannibalen gehandeld.

— Generaal Garibaldi heeft aan den president der maatschappij tot bevordering van Italiës eenheid, te Palermo, den volgenden brief geschreven:

»Ik ben der maatschappij tot bevordering van Italiës eenheid, opgerigt te Palermo, zeer dankbaar voor de eer, dat zij mij tot eere-voorzitter heeft benoemd. Daar ik uit de Engelsche bladen vernomen heb dat er sprake is om het eiland Sardinie aan den paus toe te kennen, zoo is bij mij het denkbeeld opgekomen, om aan uwe maatschappij, waarvan ik de eer heb thans lid te zijn, het volgende besluit voor te stellen, welks beginsel niet alleen door de leden der maatschappij, maar in het algemeen door alle Italianen behoort verspreid te worden:

»Overwegende, dat Christus de gelijkheid tusschen menschen en volken op aarde heeft verkondigd en zich daardoor aller erkentelijkheid en liefde heeft verworven, zoo behooren ook wij tot de godsdienst van Christus; overwegende, dat de paus, de kardinalen, de sanfedisten, alle huurlingen van Italie en de spionnen te Rome, door het provoceren en het onderhouden van den burgeroorlog, de voornaamste hinderpaal zijn voor Italies eenheid, zoo behooren wij niet tot de godsdienst van den paus.

»Dien ten gevolge besluiten wij als volgt:

»Eerste en eenig artikel: De paus, de kardinalen enz. moeten zich dadelijk uit Italie verwijderen, en wel zoo ver mogelijk, opdat de ongelukkige Italiaansche natie welke zij sedert eeuwen gemarteld hebben, zich definitief kunne constitueren.

— Koning Victor Emmanuel heeft, ter gelegenheid van de uitdeeling der vaandels aan het Italiaansche leger, welke den 2den Junij zal plaats hebben, de volgende dagorder uitgevaardigd:

»Officieren, onderofficieren en soldaten!

»Weldra zullen dertien jaren verloopen zijn, dat mijn doorluchtige vader, den Ticino overtrekkende, om den oorlog voor de onafhankelijkheid des vaderlands te beginnen, u de driekleurige vaan met het kruis van Savoije ter hand stelde, en de voorspellende woorden sprak: *Italië gaat zijne bestemming te gemoet.*

»Met deze vaan hebt gij, door schitterende overwinningen, die gelukkige voorspelling beantwoord; een oogenblik bragt zij het geluk van onze vijanden tot stilstand.

»Maar de kracht der deugd en de volharding in het bereiken van het doel hebben het op nieuw, roemrijk doen wapperen in verre gewesten, naast de vaandels der magtigste legers van Europa.

»Vervolgens hebt gij, nog vervuld van de herinnering aan Goito en Pastrengo, of de Lombardijsche velden overtrekkende, schitterende lauweren geplukt met de medewerking der beroemde adelaars van Frankrijk.

»Een nieuwe glans van roem heeft zich toen verspreid over het geheele schiereiland, en de Italiaansche volken, zich met u scharende onder de banier der nationale onafhankelijkheid, hebben feiten ten uitvoer gebragt, waaraan ons nageslacht met dankbaarheid en liefde zal denken.

»Thans is het lot van Italie tot rijpheid gebragt.

»Soldaten, ik stel u deze nieuwe vaandels ter hand, uit naam van het vrijgeworden Italie, zij dragen den naam der geleverde veldslagen.

»Ik vertrouw die zinnebeelden van trouw en eer aan uwe deugden toe; de wapens van mijn huis, beroemd door acht eeuwen van heldenmoed, zijn daarop vereenigd met het symbool der natie, die hare onafhankelijkheid heeft herwonnen".

RUSLAND.

St. Petersburg, 20 Mei. Gisteren is prins Orlow overleden. Alexej Orlow, een natuurlijke zoon van den in 1796 te Moskou overleden generaal graaf Fedor Orlow, werd in 1787 geboren, en had mitsdien den ouderdom van 74 jaren bereikt. Den 26 Dec. 1825 onderscheidde hij zich als kolonel en regiments-chef, bij de onderdrukking van den garde-opstand, door moed, beleid en tegenwoordigheid van geest, en verwierf zich daardoor de blijvende gunst van keizer Nikolaas, die hem in den gravenstand verhief, en tot adjudant-generaal benoemde. In den Turkschen veldtogt van 1828 kommandeerde hij de divisie kavallerie, sloot den 14den September 1829 den voor Rusland zoo voordeeligen vrede van Adrianopel, en werd toen gezant te Konstantinopel. In 1831 zond de keizer hem als commissaris van onderzoek naar het hoofdkwartier van Diebitsch in Polen en in 1832 naar Londen, waar hij ten voordeele van Holland tegen Belgie zou pleiten, en in 1833 weder naar Konstantinopel, waar hij den sultan het verdrag van Hunkias Skelessi afdwong. Tot belooning daarvoor ontving hij aanzienlijke landgoederen, de Andreasorde, den rang van prins, en de benoeming tot generaal der kavallerie en tot lid van den rijksraad. Tot den dood des keizers bleef hij diens getrouwste vriend. Sedert April 1856 was hij president van den rijksraad, voorzitter in den ministerraad en in de laatste jaren ook in het boeren-comité. Sedert eenige maanden was hij, zoo als men weet, uit de staatsdienst getreden.

AMERICA.

Met het stoomschip *Bremen* zijn berigten ontvangen uit New-York tot 11 Mei. Daaruit verneemt men nog het volgende: De Virginiers hebben de hoogten van de rivier Potomac aan den kant van Maryland bezet, welke door hen versterkt worden. De Virginiers hebben voorts de stoomboot *Seldon* genomen. Volgens een particulieren brief, zijn de geconfedereerde troepen te Harpers Ferry slecht voorzien van wapens en amunitie. Naar men verneemt, treft het congres te Montgomery in geheime zittingen maatregelen, om den oorlog met klem door te zetten en de confederatie in den best mogelijken staat van verdediging te brengen. Men zegt, dat het Zuiden genoeg geschut enz. tot zijne beschikking heeft, om gedurende een jaar 150,000 man in het veld te houden.

De wetgeving van Pensylvanie heeft eene bill aangenomen tot het sluiten eener leening van 4 millioen dollars en tot het leveren van 15 regimenten meer, dan door president Lincoln gevraagd werd. De stoomboot *Pembroke* is met versterking van Boston naar fort Monroe vertrokken. Alle bruggen tusschen Washington en Baltimore zijn, op een na, hersteld Men rekent dat thans 300,000 vrijwilligers hunne diensten aan de bondsregering hebben aangeboden. Meer dan 400 vaartuigen van de visschersvloot zijn Father Point gepasseerd. Eene 800 man sterke brigade militie uit Missouri, onder generaal Frost, is in de nabijheid van St. Louis door vrijwilligers van de Unie gevangen genomen. Bij hunne aankomst te St. Louis wierp het gepeupel met steenen naar de vrijwilligers, waarop deze vuur gaven en 20 personen gedood werden. De passage door Baltimore is thans geheel vrij. De kotter *Harriet Lane* heeft een kaperschip opgebragt.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR.
Julij	25 Engelsch	Str. Swatow	G. Minto	Singapore	25 April	Glasgow
„	23 Australie	Lestrel	J. Davis	Australie	9 Julij	Hongkong
„	24 Engelsch	Victor Emmanuel	W. Bennev	Manila	20 Junij	Falmouth
„	26 Spaansch	Jedio de Balbao	M. de San Vicente	„	26 „	Liverpool
„	— Amerikaansch	Weijmouth	Seadey	Singapore	7 Julij	Londen
„	— Engelsch	Kate Canie	D. Mc Lean	Liverpool	7 Mei	Shanghea
„	— Amerikaansch	Thos W. Sears	A. Drew	Melbourne	9 Junij	Batavia
„	— Nederlandsch	Dina	M. Rademakers	Amsterdam	1 April	„
„	— Engelsch	Foam	G. Innis	Londen	27 „	Hongkong
„	— „	Caranisius	Milburn	Haltlepool	29 Maart	Shanghea
„	— Amerikaansch	E. Cushing	J. W. Plumer	Boston	15 April	Hongkong
„	27 Engelsch	Lezzie Aisbitt	Wm. Jacks	Liverpool	17 „	Batavia
„	28 „	Harvest Home	Harvey	Macao	2 Junij	Bombay

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN
Julij	28 Engelsch	brik	Spray	H. H. Hillman	Sijdneij	12 Julij	Maclaine, Watson & Co.
„	— Ned. Indisch	schoen.	Padang	Tan Imsoeij	Samarang	8 „	Buijs, Jacobsen & Co.
„	— „	bark	Helen Louisa	P. Metzelaar	Soerabaija	26 „	P. Landberg en Zoon.
„	— Nederlandsch	„	Estafette	Oepkes	Amsterdam	1 April	Schimmelpenninck & Co.
„	— „	schip	Geertruida Maria	C. Spiegelberg	„	— „	van Ommeren, Rueb & Co.
„	29 „	brik	Constance	T. Sipkes	„	— „	W. de Jong.
„	— „	stoomsch.	Oenarang	S. van Hulstijn	Soerabaija	26 Julij	Landberg, Besoet de Bie & Co.
„	— Ned. Indisch	schoen.	l' Union	G. Schuit	Billiton	22 „	Pandel en Stiehaus.
„	— „	bark	Haired Barie	Sech Arfan	Sandelhout	13 Julij	Coulster.
„	— Pruissch	schip	Germania	W. Franke	Liverpool	8 April	Adam & Co
„	30 Nederlandsch	„	Johannes Antonius	V. van der Straaten	Rotterdam	15 „	Landberg, Besoet de Bie & Co.
„	— „	bark	Dina	M. Rademakers	Amsterdam	1 „	J. Cezard & Co.
„	— Z. M.	stoomsch.	Princes Amelia ..... kapt.	lt. t/z. A. J. Kroef	Soerabaija	26 Julij	
„	— Amerikaansch	schip	Thomas William Sears	A. Drew	Melbourne	9 Junij	Purvis & Co.
„	— Nederlandsch	bark	Copernicus	L. Visser	Rotterdam		J. Cezard & Co.
„	— Ned. Indisch	stoomb.	Palembang Packet	J. F. Scheel	Lampongs	29 Julij	Buijs, Jacobsen & Co.
„	— „	bark	Kim Tethoat	Lie Bak	Cheribon	28 „	Coulster.
„	— „	„	Djelanie	Said Alie	Riouw	8 „	„
„	— Zweedsch	„	India		Adelaide		
„	— Engelsch	„	Lezzie Aisbett	W. Jacks	Liverpool	17 April	

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM	VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Julij	28 Nederlandsch	schip	Staatsraad van Ewijck	F. de Winter	Samarang
„	— Ned. Indisch	„	Maria Henriette	J. Winter	„
„	— Hamburg	„	Ocean	J. Radvan	Hamburg
„	29 Nederlandsch	brik	Koerier	T. J. Rotgans	Indramaijo
„	— „	bark	Buijgerstein	G. Geerling	Nederland via Tjilatjap
„	— Ned. Indisch	stoomsch.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Samarang en Soerabaija
„	30 Nederlandsch	schip	Noach	P. Wierikx	Cheribon
„	— „	bark	Welvaart	J. N. Mooi	Pecalongan
„	— Ned. Indisch	„	Kim Tianghoat	Tan Hoktjoan	Riouw via Cheribon
„	— „	„	Justina	Tjoa Tjengtjoan	Cheribon
„	31 Nederlandsch	„	Estafette	Oepkes	Soerabaija
„	— „	schip	Ternate	T. Gars	Nederland
„	— Ned. Indisch	bark	Soengoan	Tio Dian Tjin	Cheribon

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Vriendentrouw*	D. Greveling		B. Kopersmit & Co.
„	„	Jan Daniel	Zweede	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	„	Kiandra*	Pfister	Nederland	„
„	„	van der Palm	Marcus		„
„	schip	Hugo Grotius	Vogelzang qq.		„
„	bark	Com. des Koning van der Heim	van Zanten		Landberg, Besoet de Bie & Co.
„	schip	[illegible]	J. F. Deterding	Soerabaija	Paine, Stricker & Co.
„	„	Metalen Kruis	Zuurdeeg		„
„	„	Rotterdam	H. Poort		Reynst en Vinju.
„	bark	Canton	Kettler	Rotterdam	Busing, Schröder & Co.
„	„	Pegasus	Manheerij	Amsterdam	„
„	„	Fortuna	de Lange	Samarang en Soerabaija	van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Concurrent	van der Harst		„
„	schip	Geertruida Maria	Spiegelberg		„
„	brik	Constance*	T. Sipkes		W. de Jong.
„	schip	Princes Amalia	L. W. van Rijn van Alkemade		J. Cezard & Co.
„	bark	Maria en Hillegonda*	P. Piccardt		„
„	„	Nederland*	J. van Broen qq.		„
„	„	Vice Admiraal Gobius*	A. van Duijn	Samarang en Soerabaija	„
„	schip	Nederland	J. Hoekstra	Soerabaija	Heager en Schuurman.
„	bark	Graaf Dirk III	C. F. Rotgans		Schimmelpenninck & Co.
Ned. Indisch	„	Tekaij*	Lie Tjato	Samarang en Banjermassing	Coulster
„	„	Kalimantan*	Lie Oentat	Cheribon, Sam. en Banjermass.	„
„	„	Tek Hoat*	Lie Bak	Palembang	„
„	schooner	l'Union	G. Schuit		Pandel en Stiehaus.
„	bark	Johanna*	A. Tholen	Samarang	P. Landberg en Zoon.
„	schooner	Anna Margaretha*	C. M. van Nooijen		„
„	bark	Helen Louisa*	Metzelaar		„
„	„	Borneo*	Goei Bingkiat	Banjermassing via Cheribon	B. J. Jacobs.
„	„	Faid Alim*	Sech bin Lachhoe		„
„	„	Waterloo*	M. Paulino		Paine, Stricker & Co.
„	schooner	Padang*	Tan Imsoeij	Riouw	Buijs, Jacobsen & Co.
Engelsch	brik	J. C. Ross*	Ballard		Watson & Co.
„	bark	[illegible]*	J. Cheeseman	Cocos Eilanden	
„	„	William Simpson*	Splatt	Londen	Martin, Dyce & Co.
„	„	Leonidas*	Allardijce	Sijdneij	Hunter, Houghton & Co.
„	schip	Majestic*	Jones		Maclaine, Watson & Co.
„	brik	Spray*	Hillman		
Pruissisch	„	Ferdinand Brumm*	Voss	Amsterdam	Busing, Schröder & Co.
Deensch	„	Cecrops*	Davidson		Maclaine, Watson & Co.
Hamburg	bark	Malacca*	Steltjes		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Hanover	schip	Kroonprins Ernst August*	P. C. Wilder	Soerabaija	J. F. van Leeuwen & Co.
Fransch	„	Rose Maria Louise*	Garnau		J. Cezard & Co.

BATAVIA, 31 *Julij* 1861.

Lijnwaden. *Hollandsche Madapollams* met vrij aanzienlijke aanvoeren en zonder verandering in prijzen doordat de vraag nog zeer beperkt blijft. *Calicots* ruim voorzien en lusteloos gestemd. *Engelsche Madapollams* en *Calicots* zonder verbeteringen weinig begeerd. *Engelsche Shirtings witte* in de ordinaire soorten zonder navraag. *Ruwe* zonder afdoeningen uit de eerste hand, wordende ruimschoots in de bestaande behoefte voorzien door de kwantiteiten die voortdurend op Vendutie worden gerealiseerd. *Hollandsche Shirtings* zonder verandering. *Weefgoederen* met uiterst beperkte vraag. *Battiks* met slechts weinige afdoeningen tot lagere prijzen. *Gedrukte Goederen* overvoerd en lusteloos. *Adrianopel effen rood Katoen* verkoopbaar, doch slechts tot lagere noteeringen. *Ginghams* met kleine afdoeningen tot vorige prijzen. *Ruw Garen* zonder grooten omzet. *Naaigarens* langzaam afgaande. *Hollandsche Drillings* blijven bij ruime aanvoeren levendige vraag genieten. *Engelsche* dito schaarsch en in goede vraag. *Amerikaansche* zonder voorraad. *Blaauwe* dito verkoopbaar. *Wollen dekens* moeijelijk te plaatsen. *Molton* dito gaan langzaam doch tot lage prijzen van de hand.

Metalen. *Zweedsch IJzer* met verbeterde vraag. In *Engelsche* soorten gaat weinig om. *Bladkoper* zonder verbetering. *Koperen Spijkers* zeer langzaam afgaande. *IJzeren Spijkers* bij goede assortimenten gewild. *Zink* alleen bij kleinigheden van de hand te zetten. *Lood* met ruimen voorraad en moeijelijk te plaatsen. *Blik* met matigen voorraad doch weinig kooplust.

Steenkolen. In veiling werden 16.000 picols Engelsche verkocht tot *f* 21.— @ *f* 22. ⅌ ton, hier aan de wal te ontvangen. Eene lading van circa 400 ton Engelsche werd verkocht @ *f* 25.— ⅌ ton, leverbaar aan de wal te Samarang en nog eene lading Australische @ *f* 22½ ⅌ ton geleverd te Cheribon.

Provisiën en Dranken. Over het algemeen ruim voorzien door de beduidende aanvoeren per de laatst aangekomene schepen. *Haantjes Bier* *f* 7.50 @ *f* 7.75 ⅌ dozijn zeer gewild. Valkenbier en andere soorten genoten mede meer vraag. *Pijpenbier* bij kleinigheden @ *f* 30.— afgaande. *Genever* goed bekende merken *f* 10.— @ *f* 10.75 te plaatsen. *Selterswater* op halve kruiken schaarsch en gewild *f* 13.— @ *f* 14.— ⅌ 50/2 kruiken. *Boter* met ruime aanvoeren sedert ons laatste. Voor puike merken is *f* 12.— @ *f* 13.— te bedingen. *Hammen* overvoerd en thans moeijelijk te plaatsen. *Kaas* *f* 6.— ⅌ ps.

Diversen. *Lijnolie* *f* 13.50 @ *f* 14.— ⅌ groote kelders. *Arakleggers* zonder afdoeningen en ruim voorradig. *Holl. Zeildoek* verkoopbaar. do. *Touwwerk* langzaam afgaande. *Koorteer* tot *f* 10.50 aangeboden.

UITVOEREN.

Arak. Sedert ons laatste werden geene verdere afdoeningen bekend. **Cubeben.** Een klein partijtje vond hier nemers tot *f* 60.— ⅌ pikol. **Gutta Percha.** Zonder voorraad. **Gom Dammar.** Zonder verandering en op *f* 24.— nominaal te noteeren. **Gom Elastiek.** Afgedaan tot *f* 68.— @ *f* 70.— ⅌ pikol. **Huiden.** Koe- met weinig kooplust *f* 3.— @ *f* 4.— ⅌ pik. Buffel- met afdoeningen @ *f* 3.75 ⅌ pikol. **Peper.** Staartpeper zonder voorraad; zwarte Lampongs @ *f* 16,50 afgedaan. Benkoelen *f* 18.— @ *f* 19.— zonder handel. Witte *f* 35,— ⅌ pikol nominaal. **Foelie.** Bencoelen met verkoopen van *f* 30 — tot *f* 50.— naar gelang van kwaliteit. **Muscaatnoten.** Met verkoopen van Bencoelensoort van *f* 55.— @ *f* 70.— naar kwaliteit. **Bindrotting.** Banjermassing *f* 7.60 @ *f* 8.—; Padang *f* 4.— @ *f* 5,— zonder vraag. **Indigo.** Te Samarang met veel kooplust tot *f* 4,30 ⅌ pond. **Koffij.** Java soorten het laatst tot *f* 34.— ⅌ pikol afgedaan. **Suiker.** Er hadden hier ter plaatse eenige kleine transactien plaats tot *f* 16.— voor No. 16; thans is de voorraad opgeruimd. Op de kust werden slechts kleinigheden tot *f* 15.75 gegund. **Rijst.** 8000 pik. Indramayo Rijst met zakken werden afgedaan @ *f* 200.— ⅌ koyang. De oogst van Indramayo-West ongeveer 40/mil. pik. bedragende, is bij inschrijving aangeboden tegen 12 Augustus e.k. Wij noteeren dus:

Batavia Eerste soort	*f* 150.—		*f* 000.—	⅌ koyang.
„ Tweede	„	125.— @	„ 135.—	„
Cargo	„	105.— @	„ 120.—	„

SCHEEPSVRACHTEN.

Vrachten zijn voor het oogenblik als nominaal te beschouwen daar er geene disponiebele particuliere Scheepsruimte aanwezig is. — Een groot aantal schepen bereikte sedert ons jongste deze reede, doch verreweg de meesten zijn of door de Ned. Handelmaatschappij bevracht, of in Holland voor de terugreis gecharterd van *f* 65.— tot *f* 80.— ⅌ last. Naar Holland zoude thans *f* 95.— @ *f* 100.— ⅌ last voor Suiker te bedingen zijn; andere artikelen naar evenredigheid.

Sedert ons laatste berigt werd alleen het volgende charter bekend: *Launceston* (Eng.) van Samarang naar Sydney @ £ 3.— in eens zonder meer, Bruto wigt. De *Johannes Anthonius* (Holl.) is voor de terugreis in Holland bevracht.

De eenige op dit oogenblik disponibele schepen zijn: **Hollandsche** *Pegasus*. **Engelsche**. *Majestic*. **Fransche**. *Rose Marie Louise*. **Bremer**. *Eiha* en *Energie*. **Deensch**. *Cecrops*. **Hannoversch**. *Ernst August*. De *Macassar* kapt. de Boer is in de Torresstraat totaal vergaan. Gezagvoerder en Equipage zijn gered.

Wisselkoers. Door het Gouvernement worden wissels op *Holland* @ 99% afgegeven. Bij particulieren werd @ 99¼% afgedaan. Bij de sluiting der mail bestaat echter eenige lust om tot 99¼% @ pari los te laten en gelooven wij die Koers voor de volgende mail zal aan te nemen zijn. Op *Engeland* 6/m zigt werd *f* 11,90 en *f* 11,92½ ⅌ £. bedongen. Op *Singapore* *f* 2.72 ⅌ $. Op *China* @ 2,72 ⅌ $. Op *Calcutta* *f* 124.— ⅌ 100 CRs. nominaal.

Specien. *Mexicaansche Dollars* *f* 2.65, nominaal. *Engelsche Souvereinen* verkocht @ *f* 12,80. *Australische* dito *f* 12.30. *Dubbeltjes* [illegible] *f* 41.—, afgedaan. *Tien Gulden stukken* *f* 10,25. *Oude ducaten* *f* 7.—, nieuwe *f* 6.—. *Goud in staven* *f* 40.— @ *f* 45.— ⅌ Reaal, naar gelang van gehalte.

Bankdisconto verhoogd op 8 pCt.

Marktprijzen.

TE BATAVIA, DEN 31 JULIJ 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ⅌ legg.	47.50	55.—	afgedaan tot not.
Casia, Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben	60.—	....	te Sam. afg. en alhier.
Foelie No. 1 Benkoelsche	50.—	....	weinig vraag.
Gom Elastiek ⅌ pic.	....	68.—	verkoopen.
„ Benzoin	35.—	65.—	geen transactien.
„ Dammar ⅌ pic.	24.—	....	eenige vraag, afged.
Gutta Percha	....	....	niets op de plaats.
Huiden, Koe	3.—	4.—	weinig gezocht.
„ Buffel ⅌ st.	3.50	4.50	afgedaan.
Indigo	....	4.30	Sam. afgedaan.
Japan Boomwas	....	....	
Kampher, Japan... per Balie.	....	....	niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	23.—	verkoopen voor cons.
Koffij, Java	34.—	....	verkocht.
Padang	....	....	niet voorhanden.
Koper, Japansch	80.—	....	nom. zonder voorr.
Kruidnagelen ⅌ pd.	....	....	niet voorradig.
Notenmuscaat No. 1 Benk.	70.—	....	geene omzettingen.
Peper, zwarte	....	16½.—	besteed.
„ witte	35.—	....	zonder vraag.
Rotting, Banjermassing	7.60	8.—	„
„ Padang	4.—	5.—	„
Rijst, Indramaijoe met zakken	....	....	niet ter markt.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	150.—	165.—	geringe afdoening.
„ „ „ 2e „	125.—	135.—	„ „
„ Cargo	105.—	120.—	„ „
Sandelhout	....	....	niet voorradig.
Sapanhout, Manila in Entrep.	6.—	....	nominaal.
„ Java ⅌ pic.	3.—	3.50	niet gewild.
Suiker No. 16	....	16.—	afgedaan. [1]
Tabakbladeren	....	....	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Tin	86.—	....	weinig voorraad.
Was, Timor	190.—	....	met minder vraag. [2]

[1]) Op de kust @ *f* 15¾ inclusief commissie afgedaan.
[2]) Bengaalsche *f* 185,— ⅌ picol, gewild.

TE PASOEROEAN, DEN 24 JULIJ.

Suiker, No. 16, Nominaal, zeer flaauw gestemd.
Rijst (witte) ⅌ koyang *f* 200,—
Id. (Cargo) ⅌ koyang *f* 180,—
Olie (Klapper) ⅌ pic. *f* 35,—
Id. (Katjang) ⅌ pic. *f* 25,—
Wisselkoers, pari.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen,
Op den 17 Julij 1861.

138,37 pic.	suiker oogst	1860.
37,444,78 „	koffij „	1860.
1.798.14	suiker „	1861.
46.97	Koffij	1861.

Den 24 Julij, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1861.

Gouv. levering — vrije beschikking.

DER FABRIEK	PIC. SUIKER.
Wono Redjo,	822,80
De goede Hoop	868,46
te zamen	1798,14 pic. suiker
	116.97 „ koffij

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 26 tot 27 JULIJ 1861.

Aanvoer.

Van Macasser per Eng. bark *Leonidas*, gez. Allardijce, agt. Hunter, Houghton en co.

eene partij steenkolen, *W. Cores de Vries*.
37 kn. paarl. schelpen, *Martin, Dyce en co.*
2 kn. manufact., *Engelhard en co.*
514 zakk. koffij, 509 do. notenmuskaat, *J. F. van Leeuwen en co.*
385 kn. wijn, 8 do. eau de cologne. *B. Kopersmit en co.*
4 paarden, *Gezagvoerder*.
503 pakk. boombast, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Buijgerstein*, gez. Geerling, agt. van Ommeren, Rueb en co.

55 kn. bier, ...
100 hammen, ...
18 vs. verf, ...
180 kn. lijnolie, ...

Van Rotterdam per Ned. bark *Arlequin*, gez. Singer, agt. Busing, Schröder en co.

20 vn. zilv. specie, 25/m metselsteenen, 25 kn. opium, [illegible] ongebl. katoen, 41 do. wit en 125 do. gedr. en 15 gev., 94 do. ar. katoen, 215 bn. garen, 6 kn. zijden stoffen, 800 bn. ongebl. katoen, *N. H. M.*
400 hammen, *J. Cezard en co.*
1 kt. milit. ornementen, *Stuffrey*.
80 vs. boter, 400 ks. zeep, *Landberg, Besoet de Bie en co.*
311 coll. div. gouv. goederen, *Gouvernement*.
80 keld. genever, 40 hammen, 10 vs. boter, 50 kn. kaas, 2 kn. kaasjes, 10 do. ansjovis, 2 do. provisien, 2 do. zuren, 30 do. bier, *Order*.

Van Nederland via Japan per Ned. bark *Kiandra*, gez. Pfister, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.

4 kn. wijn, *van Delden*.
772 ps. buffelhuiden, *Landberg, Besoet de Bie en co.*
52 kn. lak en porseleinwerk, ...
20 kn. matten, ...
26 kn. aardewerk, ...
24 kn. aardewerk, *van Hemert*.
14 coll. ijzerwaren, 5 do. verfwaren, 1 kt. leder, 4 kn. boeken, 4 do. helmen, 2 do. glaswerk, 5 do. modellen, 174 coll. [illegible] pakk. [illegible] 30 coll. lakwerk, 1 kt. paijongs, 356 kn. boomwas, 103 bn. kamfer, 5 do. ruwe zijde, 10 kn. .... 63 bn. .... 695 pakk. bezems, 106 kn. paijongs, 29 bn. galnoten, 784 do. kaneelbast, 1740 kn. Gambir, *N. H. M.*
8474 pic. koper, 2000 kn. boomwas, 741 bn. kamfer, 132 kn. paijongs, *Gouvernement*.
6 ton. steenkolen, 16 kn. schutsels, *Order*.

Uitvoer.

Naar Hamburg per Hamb. schip *Ocean*, gez. Radvan, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.

1 kt. goudwerk, 1 do. goud en zilverwerk, porselein, *Pandel en Stiehaus*.
6 kn. jap. goederen, uit entrep., *E. Moeman en co.*
8 kel. arak, *Busing, Schröder en co.*
3630 pic. rijst, 75 do. rotting, 12 do. notenmuskaat, 1¼ do. foelie, 100 do. gomelastiek, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
1 kt. jap. goederen, *J. Heuss*.
11¾ pic. kaneel, 124 do. gomelastiek, 1557 do. suiker, [illegible] do. rijst, 200 do. gomdammar, 2400 ps. buffelhuiden, *C. Behre en G. Kinder*.

Naar Calcutta per Amerk. schip [illegible], gez. [illegible], agt. Dummler en co.

½ vat. meel, 7 kn. beschuit, *Aan boord gebleven lading van Amerika*.

Naar Nederland per Ned. bark *Maria Henriette*, gez. Deterding, agt. Paine, Stricker en co.

90 pic. rotting, 400 do. tin, 8698 do. koffij, 114 12/100 kaneel, *N. H. M.*
4 coll. gouv. goederen, *Gouvernement*.
2 kn. sigaren, *Stricker*.

Naar Nederland via Samarang per Eng. schip *Omega*, gez. Bullinghall, agt. Busing, Schröder en co.

900 legg. arak, 716 pic. rijst, 300 do. rotting, 8/m mal. stokken, *Busing, Schröder en co.*
60 pic. jap. hout, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*

CORRESPONDENTIË.

Het ingezonden stuk van »*een ambtenaar van Delft,*" zal in het eerstvolgend nommer eene plaats vinden.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.